

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Łomży
Dział Monitoringu Środowiska**

18-402 Łomża, ul. Akademicka 20
tel. (86) 218-21-69; fax: 218-28-93; e-mail: lomza@wios.bialystok.pl

Informacja

**Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora
Ochrony Środowiska w Białymstoku
o stanie środowiska na terenie powiatu grajewskiego
w 2014 roku**

Łomża, sierpień 2015

Spis treści:

Wstęp.....	3
1. Stan czystości i ochrona wód.....	5
1.1. Presje- Źródła zanieczyszczenia wód	5
1.2. Stan - Ocena jakości wód powierzchniowych.....	11
1.3. Przeciwdziałania – Działalność kontrolna.....	17
1.4. Wody podziemne.....	23
2. Powietrze.....	23
2.1. Presje - Emisja zanieczyszczeń do powietrza	23
2.2. Stan - Monitoring emisji.....	25
2.3. Przeciwdziałania – Działalność kontrolna	26
3. Gospodarka odpadami.....	31
3.1. Presje- Ilość wytworzonych odpadów.....	31
3.2. Stan - Składowiska odpadów.....	32
3.3. Stan – Odpady niebezpieczne.....	33
3.4. Przeciwdziałania.....	33
4. Promieniowanie elektromagnetyczne /PEM/.....	39
4.1. Presje – Źródła emisji PEM.....	39
4.2. Stan – Pomiary kontrolne PEM.....	39
4.3. Przeciwdziałania.....	40
5. Hałas.....	40
6. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami.....	41
7. Działania kontrolne WIOŚ.....	43
7.1. Działalność kontrolna – Delegatura w Suwałkach.....	45

Wstęp - charakterystyka powiatu grajewskiego

Powiat grajewski leży w północnozachodniej części województwa podlaskiego zajmując powierzchnię 968 km², co stanowi około 4,8% obszaru województwa. Od zachodu graniczy z Wysoczyzną Kolneńską od wschodu z Kotliną Augustowską, a tereny na północ stanowią południową część Pojezierza Etckiego. Od północy powiat grajewski sąsiaduje z województwem warmińsko-mazurskim oraz powiatem augustowskim, od wschodu z powiatem monieckim, a na południu z powiatem kolneńskim i łomżyńskim. Teren powiatu jest pofałdowany i przeciętany licznymi jeziorami typu rynnowego. Powiat jest niezwykle atrakcyjny turystycznie za sprawą dużej ilości jezior i lasów oraz terenów bagiennych. Przez powiat przebiegają główne linie komunikacyjne - linia kolejowa Białystok-Elk oraz drogi tranzytowe Warszawa - Łomża - Augustów - Suwałki-granica państwa oraz Białystok - Elk - Gołdap.

Struktura administracyjna i ludność

Pod względem administracyjnym na obszarze powiatu funkcjonuje 6 gmin, 161 sołectw, 3 miasta:

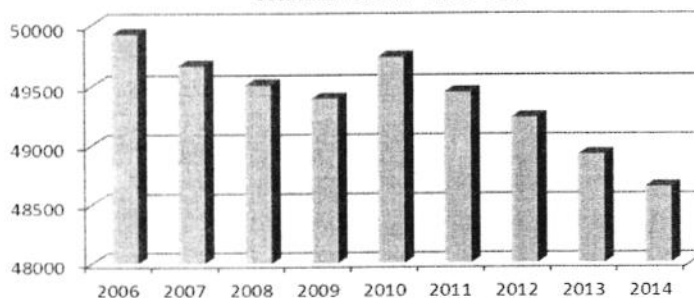
- ✓ Grajewo – siedziba powiatu (22 243 mieszkańców);
- ✓ Rajgród (1 625 mieszkańców);
- ✓ Szczuczyn (3 458 mieszkańców).

i 180 miejscowości wiejskich.

Powiat grajewski - dane GUS, 2014			
Jednostka terytorialna	Powierzchnia [km ²]	Liczba sołectw	Liczba ludności
Powiat grajewski	968	161	48 643
Gminy miejskie			
Grajewo	19	0	22 243
Gminy miejsko - wiejskie			
Rajgród	207	30	5 407
Szczuczyn	116	29	6 258
Gminy wiejskie			
Grajewo	308	49	5 984
Radziłów	200	35	4 908
Wąsosz	118	18	3 843

W 2014 roku ludność w powiecie grajewskim, wg danych z GUS, wynosiła 48 643 osób, z czego 56,2 % zamieszkiwało w miastach (głównie w Grajewie), w stosunku do lat poprzednich coraz bardziej widoczny staje się spadek liczby ludności.

Zmniejszająca się liczba ludności powiatu grajewskiego w ostatnich latach - dane GUS

Średnie zagęszczenie mieszkańców powiatu wynosiło 50 osób/km².

Gospodarka

Większość mieszkańców powiatu grajewskiego utrzymuje się z pracy na roli. Powiat specjalizuje się w produkcji mleka, mięsa wieprzowego i wołowego, w produkcji roślinnej przeważają uprawy zbóż i ziemniaków. Natomiast stolica powiatu – Grajewo, to jedno z najbardziej uprzemysłowionych miast województwa podlaskiego.

Do największych przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie powiatu grajewskiego zalicza się:

- ✓ **PFLEIDERER Grajewo S.A.** – to wiodący dostawca dla przemysłu meblarskiego w Europie, wielkość mocy produkcyjnych plasuje koncern na drugim miejscu na świecie wśród producentów płyt wiórowych kierowanych do meblarstwa i wyposażenia wnętrz. PFLEIDERER posiada obecnie w Europie 13 fabryk ściśle specjalizujących się w produkcji materiałów dla przemysłu meblarskiego. Poza istotnym zwiększeniem potencjału produkcyjnego w Europie, PFLEIDERER przejął 8 fabryk w Ameryce Północnej, gdzie produkowane są m.in. płyty wiórowe, MDF i panele podłogowe.
- ✓ **PFLEIDERER MDF Sp. z o.o.** inwestycja grupy PFLEIDERER Grajewo – firma zajmująca się produkcją cienkich płyt MDF, surowych i laminowanych.
- ✓ **Spółdzielnia Mleczarska MLEKPOL** - to największa polska spółdzielnia mleczarska, w której skład wchodzi siedem zakładów przetwórczych: w *Grajewie, Kolnie, Mrągowie, Sejnach, Augustowie, Zambrowie i Bydgoszczy*.
- ✓ **Produkcyjno – Usługowa Spółdzielnia Pracy ZAKREM** - zakład specjalizuje się w branży metalowej, zajmuje się obsługą maszyn i linii produkcyjnych oraz produkcją urządzeń transportowych.
- ✓ **Przedsiębiorstwo Usługowe DUROBEX** - specjalizujące się w wykonawstwie posadzek przemysłowych.
- ✓ **Wytwórnia Pasz WIPASZ Sp. z o.o.** - wiodący polski producent mieszanek i koncentratów dla drobiu, trzody chlewnej i bydła.
- ✓ **UNIDROG Sp. z o.o.** - zajmuje się budową oraz bieżącym utrzymaniem dróg i mostów, zimowym utrzymaniem dróg, produkcją kruszyw, grysów i mas bitumicznych,
- ✓ **Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe UNIROL** - specjalizuje się w pracach drogowych, wodnokanalizacyjnych, ziemnych i budowlanych.
- ✓ **Grajewska i Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna (SSE)** - to cztery wydzielone obszary na terenie Suwałk, Ełku, Gołdapi oraz Grajewa o łącznej powierzchni 288,94 ha, na których przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach; jest jedną z najdłużej istniejących i najlepiej rozwiniętych stref ekonomicznych w kraju. W trzech nowoczesnych centrach przemysłowych z powodzeniem funkcjonuje ponad 50 firm.
- ✓ **Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Szczuczynie.**
- ✓ **Spółdzielnia Inwalidów SPINS w Szczuczynie – Zakład Mydlarski.**
- ✓ **Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy Knieja w Rajgrodzie.**
- ✓ **Masarnia EUROPA – Zakład Przetwórstwa Mięsnego w Rajgrodzie.**

Walory przyrodnicze i turystyczne powiatu

Na terenie powiatu grajewskiego obszary prawnie chronione zajmują łącznie aż 18888,31 ha z czego 6 615 ha to obszar Biebrzańskiego Parku Narodowego, 195,89 ha objęte jest ochroną rezerwatową w ramach 4 rezerwatów przyrody (w gminach Wąsosz i Rajgród), 12 027 ha to obszary chronionego krajobrazu w gminie Rajgród, a 62 ha stanowią użytki ekologiczne (GUS,2014). Na terenie powiatu leżą też tereny objęte ochroną w sieci Natura 2000: OSO – Ostoja Biebrzańska i SOO -Dolina Biebrzy.

Pojezierze Rajgrodzkie - obszar chronionego krajobrazu utworzony w 1982 roku, zachowanie obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych.

Rezerваты przyrody:

- *Czerwone Bagno* - naturalne zespoły roślinności leśnej, bagiennej i torfowiskowej; pierwsza chroniona w Polsce ostoja łośia.
- *Czapliniec Bełda* - faunistyczny, utworzony w 1958 roku w celu ochrony miejsc gniazdowania czapli siwej.
- *Ławski Las I* - leśny, utworzony w 1998 roku w celu zachowania fragmentów olsu i łągu jesionowo - olszowego.
- *Ławski Las II* - leśny, utworzony w 1998 roku w celu zachowania fragmentów olsu i łągu jesionowo - olszowego.

Krajobraz powiatu urozmaicony jest od północy jeziorami: Rajgrodzkim, Toczyłowo i Mierucie, natomiast od wschodu teren pokryty jest sandrami i bagnami, wchodzącymi w skład Biebrzańskiego Parku Narodowego i jego otuliny. Największą rzeką płynącą na obrzeżu powiatu jest Biebrza, która płynie 25 km na południe od Grajewa i wpada do Narwi w okolicy Wizny. Biebrza zasięgiem swojego dorzecza obejmuje cały obszar regionu Grajewa. Do Biebrzy wpływają bezpośrednio lub pośrednio wszystkie większe i mniejsze ciek wodne. Płynie ona zabagnioną doliną zwaną Kotliną Augustowską lub Kotliną Biebrzańską stanowiącą największy obszar bagien w Polsce (Kuwały, Czerwone Bagno). Pozostałe większe rzeki powiatu grajewskiego to: Ełk, Jęgrznia i Wissa. W powiecie występują duże i zwarte kompleksy leśne, tereny mokradłowe oraz grunty użytkowe.

1. Stan czystości i ochrona wód

1.1. Presje - Źródła zanieczyszczeń wód

Dominujące presje wywierane przez człowieka na środowisko wodne to:

- pobór wód na różne cele;
- wprowadzanie do wód zanieczyszczeń wraz ze ściekami komunalnymi, przemysłowymi oraz wodami pochłodniczymi;
- wprowadzanie do wód zanieczyszczeń ze źródeł rolniczych (nieprawidłowe nawożenie, brak skanalizowania terenów wiejskich, hodowlane fermy wielkotowarowe);
- zmiany morfologiczne i hydrologiczne wynikające z inwestycji w dziedzinie regulacji rzek (melioracje), czy energetyki.

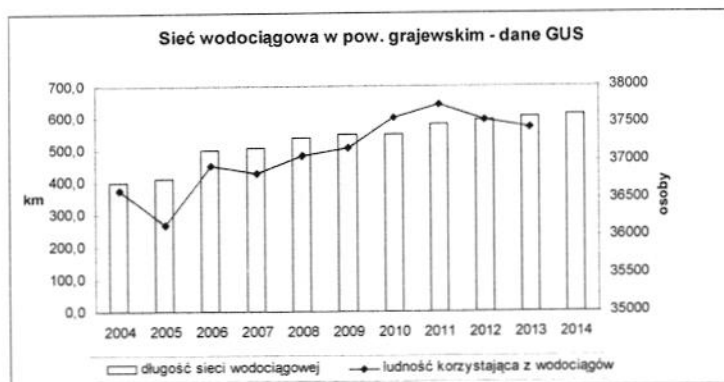
Pobór i zużycie wody

W 2013 roku w powiecie grajewskim pobrano na potrzeby gospodarki narodowej i ludności **3 362,6 dam³** wody. W 2013 roku najwięcej wody w powiecie zużyto na eksploatację sieci wodociągowej (1557,6 dam³), w tym gospodarstwa domowe (1382,7 dam³). Najmniejsze zużycie wody zanotowano w przemyśle (771 dam³). (GUS, 2013; brak danych za 2014 rok).

Najwyższe zużycie wody na cele przemysłowe i eksploatację sieci wodociągowej było w Grajewie, gdzie sieć wodociągowa i przemysł są najlepiej rozwinięte w stosunku do pozostałych miast i gmin powiatu. W 2013 roku wysokie było zużycie wody na cele rolnicze i leśne w gminie Wąsosz i gminie Rajgród.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2013 r. [dam³/rok]- dane GUS

Jednostka terytorialna	ogółem	przemysł	rolnictwo i leśnictwo	eksploatacja sieci wodociągowej	w tym gospodarstwa domowe
Powiat grajewski	3 362,6	771,0	1 034	1 557,6	1 382,7
Grajewo - miasto	1 405,3	743,0	0	662,3	545,1
Grajewo - gmina	252,0	0	9	243,0	237,5
Radziłów - gmina	195,9	0	0	195,9	169,8
Rajgród - ogółem	362,0	28	193,0	141,0	129,0
Rajgród - miasto	56,0	6	0	50	45,0
Rajgród - obszar wiejski	306,0	22,0	193,0	91,0	84,0
Szczuczyn - ogółem	213,9	0	0	213,9	203,4
Szczuczyn - miasto	97,0	0	0	97,0	86,5
Szczuczyn - obszar wiejski	116,9	0	0	116,9	116,9
Wąsosz - gmina	933,5	0	832,0	101,5	97,9

Zagadnienia związane z zaopatrzeniem w wodę realizowane są indywidualnie przez poszczególne jednostki samorządu lokalnego z ujęć głębinowych poprzez lokalną, najczęściej gminną, sieć wodociągową. Systematycznie, rozbudowywana jest sieć wodociągowa powiatu grajewskiego. Długość czynnej sieci rozdzielczej w 2014 roku wyniosła 610,3 km. W ciągu minionego 10-lecia jej długość wzrosła o 208,9 km. Najdłuższą

sieć posiadają gminy: Grajewo i Rajgród. W 2014 roku sieć wodociągowa rozbudowana została tylko w gminie miejsko-wiejskiej i wiejskiej Rajgród łącznie o 7,2 km.

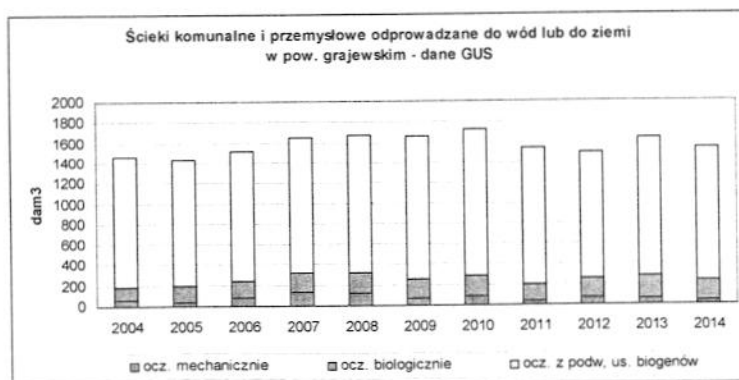
Według danych GUS w 2013 roku (brak danych za 2014r.) 77% ludności powiatu korzystało z sieci wodociągowej. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców, najwięcej osób korzysta z wodociągów w mieście Szczuczyn (93%), nieco mniej w mieście Grajewo (89,7%) i gminie Radziłów (81,9%). Najniższy stopień zwodociągowania ma gmina miejsko-wiejska Rajgród, z wody wodociągowej korzysta tu tylko 45,3% mieszkańców.

Jednostka terytorialna	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w osobach - dane GUS						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat grajewski	36 826	37 074	37 169	37 152	37 743	37 544	37 444
Grajewo - miasto	19 852	19 850	19 897	19 850	20 100	20 051	19 952
Grajewo - gmina	3 156	3 177	3 206	3 230	3 245	3 265	3 274
Radziłów - gmina	4 139	4 116	4 088	4 065	4 119	4 084	4 057
Rajgród - ogółem	2 031	2 016	2 068	2 147	2 466	2 402	2 453
Rajgród - miasto	667	667	661	660	805	808	854
Rajgród - obszar wiejski	1 364	1 349	1 407	1 487	1 661	1 594	1 599
Szczuczyn - ogółem	5 066	5 338	5 323	5 285	5 215	5 149	5 146
Szczuczyn - miasto	3 309	3 296	3 253	3 245	3 271	3 213	3 242
Szczuczyn - obszar wiejski	1 757	2 042	2 070	2 040	1 944	1 936	1 904
Wąsosz - gmina	2 582	2 577	2 587	2 575	2 598	2 593	1 904

Emisja ścieków

W 2014 r. z terenu powiatu grajewskiego odprowadzono do wód lub do ziemi łącznie 1549 dam³ ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia, z czego 100% oczyszczono (GUS,2014). Ścieków

komunalnych odprowadzono 817 dam³, a przemysłowych - 732 dam³.

Od 2004 roku dominującym sposobem oczyszczania ścieków jest ich oczyszczanie z podwyższonym usuwaniem biogenów (związków azotu i fosforu), co znacznie przyczynia się do ograniczenia antropopresji na środowisko wodne. W

2014 roku tym sposobem oczyszczono 85% ścieków. Dotyczy to oczywiście tylko terenów skanalizowanych.

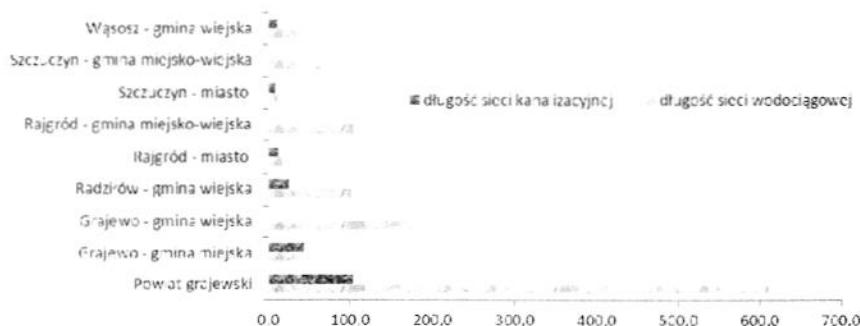
W powiecie grajewskim sieć kanalizacyjna jest niestety znacznie krótsza od sieci wodociągowej.

Od lat kanalizacja jest bardzo **powoli** rozbudowywana. Jej długość w 2014 roku wyniosła 102,8km. W minionym 10-leciu jej długość wzrosła tylko o 34,5 km. W stosunku do 2013 roku sieć została rozbudowana zaledwie o 7,1 km. Najdłuższą sieć kanalizacyjną ma miasto Grajewo, a z gmin wiejskich – Radziłów. Tereny wiejskie są najstąbiej skanalizowane.

Jednostka terytorialna	Kanalizacja - długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km - dane GUS						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat grajewski	70,6	74,3	77,2	92,6	92,7	95,7	102,8
Grajewo - miasto	38,0	38,8	41,8	42,7	42,8	42,8	43,1
Grajewo - gmina	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Radziłów - gmina	12,7	12,7	12,9	22,1	22,1	25,1	25,1
Rajgród - ogółem	6,5	9,1	9,1	9,1	9,1	9,1	12,6
Rajgród - miasto	5,9	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	12,0
Rajgród - obszar wiejski	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Szczuczyn - ogółem	4,5	4,8	4,5	9,8	9,8	9,8	9,8
Szczuczyn - miasto	3,8	3,8	3,8	9,1	9,1	9,1	9,1
Szczuczyn - obszar wiejski	0,7	1	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Wąsosz - gmina	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9	11,2

Porównanie długości sieci kanalizacyjnej i sieci wodociągowej [km] w powiecie grajewskim w roku 2014 - dane GUS

Kanalizacja obsługuje tylko 48,5% mieszkańców powiatu grajewskiego i są to głównie mieszkańcy miast: Grajewa, Szczuczyna i Rajgródu (dane GUS za 2013r. – brak danych GUS za 2014).

Jednostka terytorialna	Kanalizacja - ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w osobach – dane GUS						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat grajewski	23 277	23 307	23 380	23 326	23 967	24 329	24 290
Grajewo - miasto	18 507	18 537	18 646	18 603	18 883	18 853	18 767

Grajewo - gmina	128	128	128	128	128	128	127
Radziłów - gmina	1 089	1 081	1 075	1 072	1 239	1 320	1 340
Rajgród - ogółem	1 242	1 237	1 226	1 224	1 298	1 296	1306
Rajgród - miasto	878	878	868	866	931	930	941
Rajgród - obszar wiejski	364	359	358	358	367	366	365
Szczuczyn - ogółem	1 144	1 142	1 133	1 132	1 241	1 555	1587
Szczuczyn - miasto	985	983	972	973	1 090	1 405	1440
Szczuczyn - obszar wiejski	159	159	161	159	151	150	147
Wąsosz - gmina	1 167	1 182	1 172	1 167	1 178	1 177	1163

Wszystkie miejscowości gminne w powiecie grajewskim posiadają oczyszczalnie ścieków. Ze względu jednak na słabo rozbudowaną sieć kanalizacyjną, głównie na terenach wiejskich, znaczna ilość ścieków gromadzona jest w nie zawsze dokładnie uszczelnionych lub wcale nieuszczelnionych szambach. Ponadto część nieczystości wywożona jest na łąki, pola lub wylewana do rowów, skąd trafia do środowiska wodnego.

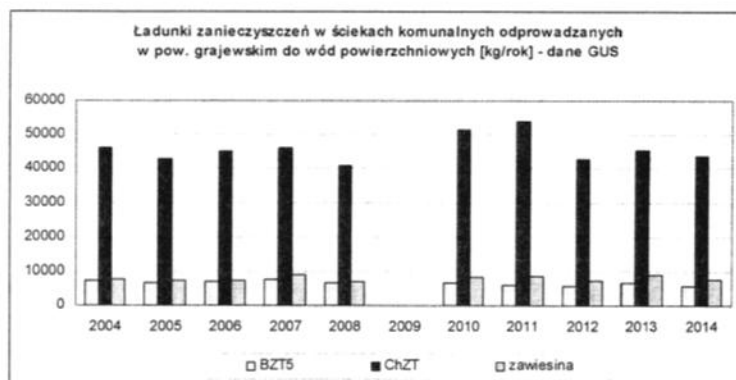
W 2014 roku, wg danych GUS, w powiecie grajewskim funkcjonowało 11 oczyszczalni w tym: 8 oczyszczalni ścieków komunalnych i 3 przemysłowe. Wszystkie oczyszczalnie to oczyszczalnie mechaniczno – biologiczne, w tym dwie oczyszczalnie w Grajewie posiadają podwyższony stopień usuwania substancji biogenych (oczyszczalnia miejska i Spółdzielnia Mleczarskiej MLEKPOL). Oczyszczalnie odprowadzają ścieki do wód powierzchniowych płynących, odbiornikami są głównie rzeki: Ełk i Wissa. Ewidencja kontrolna WIOŚ obejmuje łącznie 18 oczyszczalni, w tym kilka niewielkich, odprowadzających ścieki do ziemi. Wyniki kontroli oczyszczalni opisane są w rozdziale 1.3 Przeciwdziałania – Działalność kontrolna.

Ścieki komunalne:

Jednostka terytorialna	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków - dane GUS						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat grajewski	27 378	25 894	26 296	26 507	26 718	27 438	27 656
Grajewo - miasto	20 455	20 610	20 920	20 945	20 889	21 265	21287
Grajewo - gmina	460	460	460	460	143	143	143
Radziłów - gmina	928	929	933	940	1 195	1 254	1284
Rajgród - ogółem	1 428	1 428	1435	1 465	1 485	1 585	1735
Rajgród - miasto	948	948	952	980	1 000	1 100	1250
Rajgród - obszar wiejski	480	480	483	485	485	485	485
Szczuczyn - ogółem	2 949	1309	1390	1 539	1 848	1 866	1882
Szczuczyn - miasto	2 769	1129	1210	1 359	1 668	1 686	1702
Szczuczyn - obszar wiejski	180	180	180	180	180	180	180
Wąsosz - gmina	1 158	1 158	1158	1 158	1 158	1 325	1325

73% ścieków komunalnych oczyszczonych w powiecie grajewskim odprowadza do rzeki Ełk oczyszczalnia miejska w Grajewie, około 18,5% odprowadzają 2 oczyszczalnie komunalne: w Rajgrodzie (do Jegrzni) i w Szczuczynie (do Wissy), a pozostałe 8,5 % odprowadzają łącznie mniejsze oczyszczalnie komunalne o niedużej przepustowości.

Ścieki komunalne w 2014 roku w dam ³ /rok- dane GUS			
Jednostka terytorialna	odprowadzane ogółem	oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowiezonymi	oczyszczane razem
Powiat grajewski	817	1277	817
Grajewo - miasto	618	1070	618
Grajewo - gmina	4	4	4
Radziłów - gmina	30	36	30
Rajgród - ogółem	75	73	75
Rajgród - miasto	67	73	67
Rajgród - obszar wiejski	8	0	8
Szczuczyn - ogółem	64	67	64
Szczuczyn - miasto	59	67	59
Szczuczyn - obszar wiejski	5	0	5
Wąsosz - gmina	26	27	26

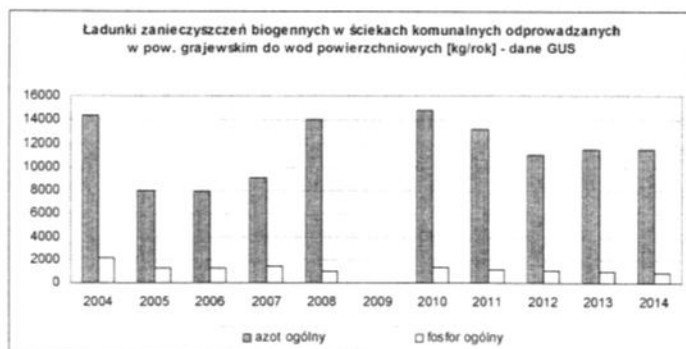

Ładunki zanieczyszczeń mierzone podstawowymi parametrami (BZT₅, ChZT i zawiesina) odprowadzane ze ściekami komunalnymi do wód powierzchniowych są wysokie i od 10 lat utrzymują się na podobnym poziomie.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu w 2014r. - dane GUS

Jednostka terytorialna	BZT5	ChZT	zawiesina
	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]
Powiat grajewski	5 762	43 684	7 462
Grajewo - miasto	4 365	34 303	5 232
Grajewo - gmina	12	144	20
Radziłów - gmina	593	3 621	1023
Rajgród - ogółem	322	2608	477
Rajgród - miasto	322	2608	477
Szczuczyn - ogółem	276	2857	402
Szczuczyn - miasto	276	2857	402
Wąsosz - gmina	194	151	308

W powiecie grajewskim przeważający procent zanieczyszczeń trafia do rzeki Etka ze ściekami odprowadzonymi z oczyszczalni miejskiej w Grajewie. Ładunki odprowadzone z tej oczyszczalni stanowiły w 2014 roku, w ogólnym ładunku odprowadzonym ze ściekami komunalnymi w powiecie: 76 % w zakresie BZT₅, 70 % w zakresie zawiesiny oraz 78,5 % w zakresie ChZT.

Do rzek, ze ściekami komunalnymi, trafia również znaczny ładunek związków biogennych, głównie związków azotu. W 2014 roku było to 11502 kg azotu i 931 kg fosforu.

Od roku 2005 zgodnie z wprowadzonymi przepisami obowiązek badania związków biogennych w ściekach mają tylko 2 oczyszczalnie komunalne: miejska w Grajewie i gminna w Rajgródzie. Mniejsze oczyszczalnie zostały zwolnione z tego obowiązku. Taki zapis prawny spowodował zaprzestanie przez zarządzających mniejszymi oczyszczalniami strącania w oczyszczanych ściekach związków biogennych. Może się to odbić bardzo niekorzystnie na jakości wód do których ścieki oczyszczane są odprowadzane, szczególnie w przypadku jeżeli odbiornikiem ścieków są cieki o niewielkim przepływie. Prowadzona w poprzednich latach polityka ochrony wód poprzez nakładanie na oczyszczalnie obowiązku redukcji biogenów zaowocowała wyraźnym spadkiem stężeń, głównie związków fosforu, we wszystkich badanych przez WIOŚ rzekach. Przez wiele lat fosforany były jednym z głównych wskaźników obniżających jakość wód do wartości pozaklasowych, ostatnio ich stężenia przeważnie nie

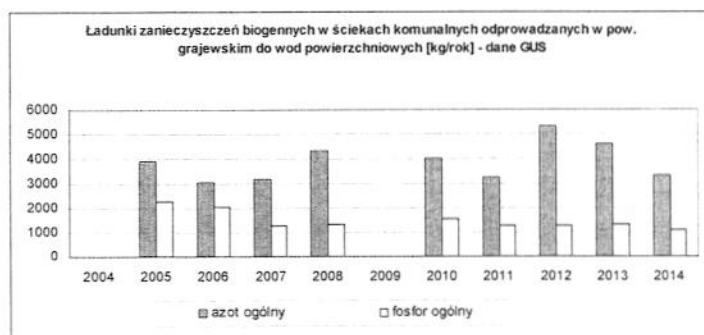
przekraczają granic I i II klasy czystości. Niestety obowiązujące obecnie regulacje prawne, w tym również „samokontrola” (tzw. automonitoring) podmiotów emitujących zanieczyszczenia do środowiska, mogą doprowadzić do powrotu problemu z utrzymaniem dobrej jakości wód.

Ilość ścieków przemysłowych odprowadzanych w powiecie grajewskim w 2014 roku wyniosła 732dam³, z czego 12 dam³ zostało odprowadzone do sieci kanalizacyjnej i oczyszczone łącznie ze ściekami komunalnymi, pozostałe 720 dam³ oczyszczano w przemysłowych oczyszczalniach ścieków.

Jednostka terytorialna	Ścieki przemysłowe oczyszczone razem w dam ³ - dane GUS							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat grajewski	874	898	912	975	801	733	813	720
Grajewo - miasto	862	877	892	954	795	732	812	719
Grajewo - gmina	12	13	12	0	0	0	1	0
Rajgród - miasto i gmina	0	0	0	12	1	1	0	1
Rajgród - obszar wiejski	0	0	0	12	1	1	1	1
Szczuczyn miasto i gmina	0	8	8	9	5	0	0	0
Szczuczyn - obszar wiejski	0	8	8	9	5	0	0	0

Wielkości ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych, głównie do rzeki Ełk, ze ściekami przemysłowymi nieznacznie się obniżyły w porównaniu do lat poprzednich. W 2014 roku odprowadzono ładunki: w zakresie BZT₅ – 4901 kg, ChZT-24917 kg i zawiesiny – 6127 kg.

Dane o ładunkach azotu i fosforu w ściekach przemysłowych pochodzą tylko z oczyszczalni przemysłowych w Grajewie. Obserwując zamieszczony obok wykres z ostatnich lat można stwierdzić, że ładunki, głównie azotu ogólnego, ulegają znacznym wahaniom. W 2014 roku odprowadzono do rzeki Ełk ładunek 3333 kg azotu ogólnego i 1102 kg fosforu ogólnego.

Ze ściekami przemysłowymi w Grajewie odprowadzane są do rz. Ełk również duże i ciągle rosnące, ładunki chlorków i siarczanów. Suma jonów chlorków i siarczanów w 2014 roku wyniosła 52 777 kg/rok (w 2013 r. - 47508 kg/rok, a w 2012 roku - 39962 kg/rok).

Niekorzystnym „ubocznym” zjawiskiem związanym z procesem oczyszczania ścieków jest powstawanie na oczyszczalniach dużych ilości osadów ściekowych. W 2014 roku było to 161 ton osadów z oczyszczalni komunalnych (w roku 2013 - 212 ton), z czego 70% powstało na oczyszczalni komunalnej w Grajewie. 57 ton osadów ściekowych magazynowano czasowo, 14 ton wykorzystano w rolnictwie. Największą ilość – 113 tony wytworzono na oczyszczalni komunalnej w Grajewie.

Na **oczyszczalniach przemysłowych** powstało łącznie 472 tony. Osady z oczyszczalni przemysłowych w większości – tj. 468 ton – wykorzystane zostały w rolnictwie. Pozostałe 3 tony osadów z oczyszczalni w Grajewie zostało przekształconych termicznie. (GUS,2014).

1.2. Stan - Ocena jakości wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe powiatu stanowią rzeki, ciek wodne, rowy stale lub czasowo odprowadzające wodę oraz jeziora, stawy, bagna i mokradła. Powiat grajewski położony jest w dorzeczu rzeki Ełk będącej jednym z większych dopływów Biebrzy. Największą rzeką płynącą na obrzeżu powiatu grajewskiego jest Biebrza - prawobrzeżny dopływ Narwi. Bezpośrednio do Biebrzy uchodzą Ełk, Wissa, Jegrznia, Klimaszewnica. Najważniejsze zbiorniki wód stojących na tym terenie stanowią jeziora: Rajgrodzkie, Toczyłowo i Mierucie. Z powiatem graniczy też jezioro Dręstwo.

Podstawą programu badań monitoringowych wód powierzchniowych płynących, zrealizowanych przez Inspektorat w 2014 roku był Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2013-2015, opracowany przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzony przez Ministra Środowiska oraz opracowany na tej podstawie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku i zatwierdzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska Program monitoringu środowiska województwa podlaskiego w latach 2013-2015.

Program monitoringu wód zrealizowano zgodnie z warunkami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2011 r. Nr 258, poz. 1550).

Podstawą ocen jakości wód było: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2014 r., poz. 1482).

Punkty monitoringowe ustanawiane są na odcinkach reprezentatywnych jednostek, wyznaczonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, zwanych Jednolitymi Częściami Wód Powierzchniowych (JCWP), najczęściej na zamknięciach zlewni. Monitoring JCWP prowadzi się w sposób umożliwiający ocenę ich stanu oraz ilościowe ujęcie czasowej i przestrzennej zmienności elementów jakości i parametrów wskaźnikowych dla elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych.

Klasyfikacja wód

W 2014 roku badaniami w ramach monitoringu wód powierzchniowych płynących objęto główne rzeki płynące przez teren powiatu grajewskiego Biebrzę i Ełk oraz ich dopływy mające wpływ na stan ekologiczny i chemiczny wody. Badano:

- ✓ **Biebrzę** w punkcie pomiarowo-kontrolnym Osowiec - powyżej ujścia Ełku - pełen zakres badań w monitoringu diagnostycznym ;
- ✓ **Biebrzę** w punkcie pomiarowo-kontrolnym Burzyn – Rutkowskie – odcinek ujściowy do Narwi - w zakresie zmniejszonym, przewidzianym dla monitoringu operacyjnego;
- ✓ **Jegrznię** w punkcie pomiarowo-kontrolnym w m. Kuligi – poniżej jez. Dręstwo – pełen zakres badań w monitoringu diagnostycznym ;
- ✓ **Ełk** w punkcie pomiarowo-kontrolnym Osowiec - odcinek ujściowy do Biebrzy – w zakresie zmniejszonym, przewidzianym dla monitoringu operacyjnego;
- ✓ **Klimaszewnicę** w punkcie pomiarowo – kontrolnym w m. Klimaszewnica - pełen zakres badań w monitoringu diagnostycznym ;

Dodatkowo w ramach monitoringu badawczego (uwzględniając zgłoszenie przez BPN i samorząd Grajewa potrzeby zbadania wpływu miasta na rzekę) zbadano:

- ✓ **Etłk** w punkcie pomiarowo-kontrolnym Grajewo – powyżej Grajewa – monitoring badawczy w podstawowym zakresie badań;
- ✓ **Etłk** w punkcie pomiarowo-kontrolnym Szymany – poniżej Grajewa – monitoring badawczy w podstawowym zakresie badań;

W omówieniu wyników zamieszczono także Wiszę, dla której wyniki badań odziedziczono z roku 2010.

Omówienie wyników badań rzek:

BIEBRZA jest prawostronnym dopływem Narwi o długości ok. 165km, powierzchnia dorzecza wynosi 7051km². Biebrza ma swoje źródła na południe od Nowego Dworu, uchodzi do Narwi w okolicy Wizny. Biebrzę charakteryzuje asymetria dorzecza, bardziej rozwinięte jest dorzecze prawobrzeżne. Biebrza i jej dorzecze stanowi największy w Polsce region bagien. Jest to miejsce występowania wielu rzadkich zbiorowisk roślinnych oraz gatunków zwierząt, zwłaszcza ptaków. Dolina rzeki jest lęgowiskiem ptaków związanych ze środowiskiem bagiennym. Większość tego terenu jest objęta ochroną - znajduje się w Biebrzańskim Parku Narodowym.

Ocena jakości wód JCWP Biebrza od Horodnianki do Etłku bez Etłku – ppk Osowiec – powyżej ujścia Etłku.

• Ocena stanu ekologicznego przeprowadzona na podstawie elementów:

- biologicznych: klasyfikacja – III klasa; W 2014 roku zbadano 3 wskaźniki biologiczne: fitoplankton (I klasa), makrofity (II klasa) makrobezkręgowce bentosowe (III klasa) oraz odziedziczono z poprzednich badań wskaźnik ichtiofauny (III klasa). Dwa ostatnie wskaźniki zdecydowały o obniżeniu klasyfikacji .

- elementy fizykochemiczne: klasyfikacja – II klasa; w 2014 roku w jcwpc zbadano szeroki zestaw wskaźników, wymagany dla monitoringu diagnostycznego. Większość z nich mieściła się w I klasie czystości. W klasie II mieściły się tylko: średnioroczna wartość chemicznego zapotrzebowania tlenu ChZT i zasadowość ogólna i te dwa wskaźniki zdecydowały o klasyfikacji.

- elementy fizykochemiczne wspomagające ocenę stanu ekologicznego – klasyfikacja – stan dobry; W 2014 roku zbadano pełną listę wymaganych rozporządzeniem monitoringowym substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Wszystkie wskaźniki były w stanie dobrym. W latach 2010-2013 nie badano tych elementów.

klasyfikacja – stan umiarkowany

• Ocena stanu chemicznego – do oceny wzięto pełną listę substancji priorytetowych dla środowiska wodnego wykonywaną przez laboratorium WIOŚ. Na podstawie tych wskaźników stan chemiczny w badanej JCWP określono jako **dobry**.

W latach 2010-2013 nie badano wskaźników substancji priorytetowych służących do oceny stanu chemicznego. Brak jest zdefiniowanych źródeł tych substancji w zlewni rzeki, w 2014 roku badania tych substancji wykonano ze względu na obecność w zlewni obszarów chronionych.

Stan JCWP oceniono jako dobry

O klasyfikacji końcowej zdecydowały wyłącznie wskaźniki biologiczne zakwalifikowane do III klasy tj. indeks makrobezkręgowców bentosowych i wskaźnik ichtiologiczny (badany przez IRŚ Olsztyn). Ze względu na to, że oba wskaźniki odbiegały tylko o jedną klasę od kolejnego badanego wskaźnika, nie znaleziono podstawy do odrzucenia wyników.

Biebrza płynie głównie przez naturalne tereny bagienne i użytkowane rolniczo łąki. Objęta jest ochroną prawną w ramach Biebrzańskiego Parku Narodowego. Nie jest bezpośrednim odbiornikiem punktowych zrzutów zanieczyszczeń.

Ocena jakości wód JCWP Biebrza od Etłku do ujścia – ppk Burzyn- Rutkowskie – odcinek ujściowy do Narwi

• Ocena stanu ekologicznego - klasyfikacja: stan umiarkowany

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja – III klasa; W 2014 roku w ramach monitoringu operacyjnego zbadano 2 wskaźniki biologiczne: fitoplankton (I klasa) oraz makrofity (II klasa). Z 2012 roku odziedziczono indeks makrobezkręgowców bentosowych (III klasa). O obniżeniu klasyfikacji zdecydował właśnie ten wskaźnik.

- fizykochemicznych: klasyfikacja – II klasa; W 2014 roku zbadano zakres wskaźników fizykochemicznych przewidzianych dla monitoringu operacyjnego. Tylko jeden wskaźnik : azot Kjeldahla kwalifikował się do II klasy i zdecydował o obniżeniu klasyfikacji. Pozostałe wskaźniki mieściły się w klasie I.
- elementów fizykochemicznych wspomagających ocenę – klasyfikacja - II klasa; W latach 2013-2014 nie badano wskaźników z tej grupy. Całą ocenę grupy odziedziczono z roku 2012.

• **Ocena stanu chemicznego:** klasyfikacja – [REDAKTOWANE];

W związku z notowanymi w latach poprzednich latach podwyższonymi wartościami WWA w 2014 roku powtórzono badanie 5 wskaźników z tej grupy: benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu i benzo(k)fluorantenu oraz benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu. Suma dwóch ostatnich wskaźników nie osiągnęła stanu dobrego i zdecydowała o obniżeniu klasyfikacji. Pozostałe stężenia średnioroczne oraz stężenie max. mieściły się w stanie dobrym. Wyniki dla pozostałych wskaźników odziedziczono z roku 2012.

Z oceny wykluczono jeden wskaźnik: maksymalne stężenie rtęci. Stężenie średnioroczne tego wskaźnika mieściło się w granicach stanu dobrego. Rzeka ma charakter naturalny, płynie przez rozległe tereny bagienne (Biebrzański Park Narodowy). Na całej jcw p brak punktowych źródeł zanieczyszczeń, brak jest nawet przepraw mostowych i kolejowych. Wykluczono więc możliwość antropogenicznego pochodzenia tego zanieczyszczenia. Wyniki badań z lat poprzednich potwierdzają przypadki występowania podwyższonych stężeń tego wskaźnika. Może to się wiązać z bagiennym charakterem podłoża.

Stan JCWP w oceniono jako ZŁY

O klasyfikacji końcowej zdecydował jeden wskaźnik biologiczny: makrobezkręgowce bentosowe i jeden z grupy substancji priorytetowych dla środowiska wodnego (suma benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu). Badania wykonano z zachowaniem wszystkich wymogów procedury poboru i oznaczania. Nie znaleziono podstawy do odrzucenia wyników, choć nie ma on związku z antropopresją. Być może na charakter i liczebność fauny dennej oraz pojawianie się wybranych WWA wpłynęło bagienne podłoże jcw p. Brak jednak dostępnych badań w tym zakresie.

Omawiana JCWP jest obszarem o naturalnym charakterze i o bardzo dużych walorach przyrodniczych, jest w całości objęta ochroną w ramach Biebrzańskiego Parku Narodowego. Płynie głównie przez tereny bagienne, częściowo przez łąki i pastwiska. Brak punktowych źródeł zanieczyszczeń, a także znaczących przepraw mostowych: drogowych i kolejowych.

JEGRZNIA prawostronny dopływ Biebrzy o długości 110,6 km. Do Biebrzy uchodzi na 66,2 km jej biegu. Powierzchnia dorzecza wynosi 1011,1 km². Rzeka odwadnia wschodnią część Pojezierza Mazurskiego. Przepływa przez liczne jeziora, na terenie województwa podlaskiego są to: Jezioro Rajgrodzkie i Dręstwo. W dolnym biegu jest uregulowana (Kanał Woźnawiejski). Główne dopływy to: Czarna, Pietraszka, Przepiórka. Ze względu na dobrze wykształcony system hydrograficzny swojej zlewni stanowi jedno z ważniejszych źródeł zasilania Biebrzy w wodę. Do Jegrzni odprowadzane są ścieki z oczyszczalni w Olecku (woj. warmińsko-mazurskie) i Rajgrodzie (woj. podlaskie).

Ocena jakości wód JCWP Jegrznia od wypływu z jez. Dręstwo do rozdzielenia się w Kuligach na stare koryto i Kan. Woźnawiejski – ppk Kuligi

• **Ocena stanu ekologicznego przeprowadzono** na podstawie elementów:

- biologicznych: klasyfikacja – III klasa. O klasyfikacji zdecydował indeks makrobezkręgowców bentosowych zaliczony do III klasy czystości oraz indeks ichtiologiczny – III klasa (badania ichtiofauny przeprowadzone przez IRŚ Olsztyn w 2011 roku i dziedziczone na 2014r.); Pozostałe badane wskaźniki biologiczne: fitobentos i makrofity kwalifikowały się do II klasy.

- stężenia wskaźników fizykochemicznych: klasyfikacja – II klasa; większość wskaźników mieściła się w I klasie, w II klasie mieściły się tylko stężenia średnioroczne ogólnego węgla organicznego (OWO) oraz zasadowość ogólna.

- wskaźników fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego : wszystkie badane wskaźniki były w stanie dobrym. Nie wykonano klasyfikacji berylu ze względu na zbyt wysoką granicę oznaczalności.

Stan ekologiczny w badanej JCWP określono jako umiarkowany. O obniżeniu klasyfikacji zdecydowały wyłącznie 2 wskaźniki biologiczne.

• **Ocena stanu chemicznego** – do oceny wzięto pełną listę substancji priorytetowych dla środowiska wodnego wykonywaną przez laboratorium WIOŚ. Na podstawie tych wskaźników stan chemiczny w badanej JCWP określono jako **dobry**.

O obniżeniu klasyfikacji końcowej zdecydowały wyłącznie 2 wskaźniki biologiczne: makrobezkręgowce bentosowe i indeks ichtiologiczny (odziedziczony z 2011 roku). Badania wykonano z zachowaniem wszystkich wymogów procedury poboru i oznaczania, nie znaleziono podstawy do odrzucenia wyników. Wskaźniki biologiczne pokazują długofalową jakość wody. Ich poprawa wymaga dłuższego czasu. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że zakwalifikowany w 2012 roku do III klasy indeks makrofitowy obecnie znalazł się w klasie II.

Etka prawostronny dopływ Biebrzy o powierzchni zlewni ok 1524,5 km². Długość całkowita rzeki wynosi 113,6km, z czego 86 km znajduje się w granicach województwa warmińsko-mazurskiego, a pozostała część leży na terenie województwa podlaskiego. Rzeka przepływa przez liczne jeziora: Szwałk Wielki, Piłwąg, Łażno, Litygajno, Łaśmiady, Straduny, Haleckie (Ołówka) i Etckie. Za główny ciąg dolnego odcinka rzeki uznano Kanał Rudzki utworzony i uregulowany na przełomie XIX i XX wieku, omijający dużą część starego koryta Etki. Stary odcinek ujściowy koryta Etki wykorzystuje obecnie Jegrznia przed ujściem do Biebrzy. Dolny odcinek rzeki przebiega przez obszar bagien w Kotlinie Biebrzańskiej. Główne dopływy to: Mazurka, Połomska, Młynówka, Gawlik, Kamelówka, Różanica, Kanał Kuwasy i Binduga. Rzeka Etk jest odbiornikiem ścieków przemysłowych i komunalnych z Etki, Prostek i Grajewa. W strukturze użytkowania zlewni największy udział mają lasy oraz grunty orne.

Ocena jakości wód JCWP Etk od wypływu z jez. Etckiego do ujścia– ppk Grajewa - punkt wyznaczony w ramach monitoringu badawczego– odcinek rzeki powyżej Grajewa.

• **Ocena stanu ekologicznego przeprowadzona** na podstawie elementów:

- biologicznych: **klasyfikacja – II klasa**;

W 2014 roku zbadano 1 wskaźnik biologiczny: fitobentos (II klasa).

-elementy fizykochemiczne: **klasyfikacja – II klasa**; większość wskaźników mieściła się w I klasie, w II klasie mieściły się tylko stężenia średnioroczne azotu Kjeldahla i wartość ogólnego węgla organicznego.

Żaden ze wskaźników nie był dziedziczony z poprzednich lat; Żadnego wskaźnika nie wykluczono z oceny;

- elementy fizykochemiczne wspomagające ocenę stanu ekologicznego – **klasyfikacja – stan dobry**; Z tej grupy zbadano dwa wskaźniki: fenole lotne i indeks olejowy, ze względu na istniejące źródła zanieczyszczeń.

Stan ekologiczny określono jako **dobry**.

• **Ocena stanu chemicznego: klasyfikacja – brak**

W punkcie powyżej Grajewa nie badano substancji priorytetowych, na podstawie których określa się stan chemiczny. Dla ocenianego JCWP stan chemiczny oceniono w punkcie reprezentatywnym tj. w ppk Osowiec. W punkcie reprezentatywnym oceniono również stan ogólny JCWP (opis poniżej).

Ocena jakości wód JCWP Etk od wypływu z jez. Etckiego do ujścia– ppk Szymany - punkt wyznaczony w ramach monitoringu badawczego– odcinek rzeki poniżej Grajewa.

• **Ocena stanu ekologicznego przeprowadzona** na podstawie elementów:

- biologicznych: **klasyfikacja – II klasa**; W 2014 roku zbadano 1 wskaźnik biologiczny: fitobentos (II klasa).

-elementy fizykochemiczne: **klasyfikacja – II klasa**; większość wskaźników mieściła się w I klasie, w II klasie mieściły się tylko stężenia średnioroczne azotu Kjeldahla i fosforanów.

Żaden ze wskaźników nie był dziedziczony z poprzednich lat; Żadnego wskaźnika nie wykluczono z oceny;

- elementy fizykochemiczne wspomagające ocenę stanu ekologicznego – **klasyfikacja – stan dobry**; Z tej grupy zbadano dwa wskaźniki: fenole lotne i indeks olejowy, ze względu na istniejące źródła zanieczyszczeń.

Stan ekologiczny określono jako **dobry**.

• **Ocena stanu chemicznego: klasyfikacja – brak**

W punkcie poniżej Grajewa nie badano substancji priorytetowych, na podstawie których określa się stan chemiczny. Dla ocenianego JCWP stan chemiczny oceniono w punkcie reprezentatywnym tj. w ppk Osowiec. W punkcie reprezentatywnym oceniono również stan ogólny JCWP (opis poniżej).

Ocena jakości wód JCWP Elk od wypływu z jez. Elckiego do ujścia – ppk Osowiec punkt reprezentatywny dla JCWP – odcinek ujściowy do Biebrzy

• **Ocena stanu ekologicznego przeprowadzona** na podstawie elementów:

- biologicznych: klasyfikacja – III klasa;

W 2014 roku zbadano 2 wskaźniki biologiczne: fitobentos (II klasa); makrofity (III klasa). Oba wskaźniki mieściły się w tej samej klasie co w 2012 roku. O obniżeniu klasyfikacji zdecydował wskaźnik makrofitowy; Wszystkie elementy biologiczne uwzględniono w ocenie;

-elementy fizykochemiczne: klasyfikacja – II klasa;

Żaden ze wskaźników nie był dziedziczony z poprzednich lat; Żadnego wskaźnika nie wykluczono z oceny;

- elementy fizykochemiczne wspomagające ocenę stanu ekologicznego – klasyfikacja – stan dobry;

Dwa wskaźniki (arsen i fenole lotne) były badane w 2014 roku ze względu na istniejące źródła zanieczyszczeń. Dodatkowo zbadano jeszcze indeks olejowy, ze względu na istniejące w Grajewie spływy powierzchniowe.

Wyniki dla pozostałych wskaźników są dziedziczone z roku 2012.

Stan ekologiczny w badanej JCWP określono jako umiarkowany. O obniżeniu klasyfikacji zdecydował tylko jeden wskaźnik biologiczny.

• **Ocena stanu chemicznego:** klasyfikacja – [REDAKTOWANE]

W 2014 roku badano tylko 1 wskaźnik tj. sumę benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu. Zdecydowała ona o obniżeniu klasyfikacji.

Wyniki dla pozostałych wskaźników zostały odziedziczone z roku 2012. Mieściły się one w stanie dobrym. Wszystkim wskaźnikom przypisano klasyfikację zgodną z wyliczoną wartością średnioroczną.

Stan ogólny JCWP oceniono jako 2014

O obniżeniu klasyfikacji końcowej zdecydowały zarówno: wskaźnik biologiczny - indeks makrofitowy jak i wskaźnik z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) tj. suma benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu.

Badania wykonane z zachowaniem wszystkich wymogów procedury poboru i oznaczania, nie znalaziono podstawy do odrzucenia wyników.

Rzeka płynie przez tereny użytkowane rolniczo oraz przez tereny bagienne (Biebrzański Park Narodowy). W górnym odcinku JCWP jest odbiornikiem znacznej ilości ścieków oczyszczonych z miejskiej oczyszczalni komunalnej i oczyszczalni przemysłowych z Grajewa. Dobra praca oczyszczalni w Grajewie wpływa na widoczną na przestrzeni ostatnich lat, poprawę jakości fizykochemicznej wody w rzece. Wskaźniki biologiczne pokazują długofalową jakość wody. Ich poprawa wymaga dłuższego czasu.

Stwierdzone przekroczenia w zakresie WWA, ze względu na brak ewidentnych źródeł zanieczyszczeń, można być może wiązać z bagiennym charakterem podłoża. Ich podwyższona obecność w rzekach Polski nie jest dostatecznie udokumentowana. W 2013 roku zanotowane w jcwpc stężenia w tym zakresie mieściły się w stanie dobrym.

KLIMASZEWNICA jest prawostronnym dopływem Biebrzy, dopływ IV rzędu, o długości 15 km, powierzchnia zlewni wynosi 71,2km². Zlewnia rzeki jest użytkowana rolniczo, brak tu punktowych źródeł zanieczyszczeń. Dolny odcinek rzeki, przed ujściem do Biebrzy, płynie przez teren Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Ocena jakości wód JCWP Klimaszewnica – ppk Klimaszewnica – punkt reprezentatywny dla JCWP – badanie w pełnym zakresie wskaźników (monitoring diagnostyczny) ze względu na występujące w zlewni tereny chronione.

• **Ocena stanu ekologicznego przeprowadzona** na podstawie elementów:

- biologicznych: klasyfikacja – III klasa; W 2014 roku zbadano 3 wskaźniki biologiczne: fitobentos (III klasa); makrofity (II klasa), makrobezkręgowce bentosowe (III klasa), z których dwa będące w klasie III zdecydowały o obniżeniu klasyfikacji. Wszystkie elementy biologiczne uwzględniono w ocenie;

-elementy fizykochemiczne: klasyfikacja – II klasa; Większość wskaźników mieściła się w I klasie. O klasyfikacji zdecydowały jednak 3 wskaźniki, których wartość średnioroczną mieściła się w II klasie: chemiczne zapotrzebowanie tlenu (ChZT- Mn), zasadowość ogólna i azot Kjeldahla.

Żaden ze wskaźników nie był dziedziczony z poprzednich lat; Żadnego wskaźnika nie wykluczono z oceny;

- elementy fizykochemiczne wspomagające ocenę stanu ekologicznego – klasyfikacja – stan dobry; W 2014 roku zbadano pełną listę wymaganych rozporządzeniem monitoringowym substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Wszystkie wskaźniki były w stanie dobrym.

Stan ekologiczny w badanej JCWP określono jako umiarkowany. O obniżeniu klasyfikacji zdecydowały tylko dwa wskaźniki biologiczne.

• **Ocena stanu chemicznego:** W 2014 roku zbadano i wzięto do oceny pełną listę substancji priorytetowych dla środowiska wodnego, wykonywaną przez laboratorium WIOŚ. Na podstawie tych wskaźników stan chemiczny w badanej JCWP określono jako **poniżej dobrego**. Wszystkim wskaźnikom przypisano klasyfikację zgodną z wyliczoną wartością średnioroczną. O obniżeniu klasyfikacji zdecydował tylko 1 wskaźnik z tej listy tj. suma benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu. W latach poprzednich nie badano wskaźników substancji priorytetowych służących do oceny stanu chemicznego. Brak jest zdefiniowanych źródeł tych substancji w zlewni rzeki. W 2014 roku badania tych substancji wykonano ze względu na obecność w zlewni obszarów chronionych.

[Redacted]

O obniżeniu klasyfikacji końcowej zdecydowały zarówno: wskaźniki biologiczne - indeks fitobentosowy i indeks makrobezkręgowców bentosowych, jak też wskaźnik z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) tj. suma benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu.

Badania wykonano z zachowaniem wszystkich wymogów procedury poboru i oznaczania, nie znaleziono podstawy do odrzucenia wyników.

Rzeka płynie przez tereny użytkowane rolniczo oraz przez tereny bagienne (Biebrzański Park Narodowy). Brak jest tu punktowych źródeł zanieczyszczeń, a także znaczących przepraw mostowych: drogowych i kolejowych. Stwierdzone przekroczenia w zakresie WWA, ze względu na brak ewidentnych źródeł zanieczyszczeń, można być może wiązać z bagiennym charakterem podłoża. Podwyższona obecność WWA w rzekach Polski nie jest dostatecznie udokumentowana.

WISSA prawostronny dopływ Biebrzy o długości 49 km i powierzchni zlewni 517,3 km². Do Biebrzy uchodzi na 22,5 km jej biegu. Rzeka jest uregulowana, odwadnia północno-wschodnią część Wysoczyzny Kolneńskiej. Główne dopływy to: Matlak i Przytulanka. Rzeka jest odbiornikiem ścieków ze Szczuczyna i Wąsosz oraz pośrednio, przez Matlak, z Radziłowa.

Ocena jakości wód JCWP Wissa od źródeł do dopł. w Wąsoszu z dopł. w Wąsoszu – ppk Wąsosz – Brak badań w 2014 roku. Cała ocena odziedziczona z roku 2010.

• **Ocena stanu ekologicznego - klasyfikacja: stan **dobry****

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja – II klasa; W 2014 roku nie badano żadnych wskaźników biologicznych. Całą ocenę biologiczną odziedziczono z 2010 roku. W 2010 roku zbadano 1 wskaźnik biologiczny: makrofity (II klasa)
- elementów fizykochemicznych: klasyfikacja – II klasa; W 2014 roku nie badano wskaźników z tej grupy. Całą ocenę odziedziczono z 2010 roku.
- elementów fizykochemicznych wspomagających ocenę: W 2010 roku, z którego dziedziczone były wyniki, nie badano wskaźników z tej grupy.
- indeksu ichtiologicznego – badania ichtiofauny przeprowadzone na stanowisku Rydzewo-Pieniążek przez IRŚ Olsztyn w 2012 roku wykazały dobrą jakość wody – ocena odziedziczona.

• **Ocena stanu chemicznego:** BRAK OCENY;- ze względu na brak źródeł substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego odprowadzających ścieki do Wissy, nie prowadzono badań wskaźników priorytetowych służących do oceny stanu chemicznego.

Ze względu na brak oceny stanu chemicznego i dobry stan ekologiczny nie jest możliwa ocena stanu JCWP.

PODSUMOWANIE:

JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Stan ekologiczny	Stan chemiczny	STAN JCWP
Biebrza od Horodnianski do Etku bez Etku	Osowiec	umiarkowany	dobry	ZŁY
Biebrza od Etku do ujścia	Burzyn	umiarkowany	poniżej dobrego	ZŁY
Etka – od wypływu z jez. Etckiego do ujścia	Grajewo	dobry	brak badań	ZŁY
	Szymany	dobry	brak badań	ZŁY

	Osowiec	umiarkowany	stan dobry	
Jegrznia – od wypływu z jez. Dręstwo do rozdzielania się w Kuligach na stare koryto i Kan. Woźnawiejski	Kuligi	umiarkowany	dobry	
Klimaszewnica	Klimaszewnica	umiarkowany	stan dobry	
Wissa - od źródła do dopł. w Wąsoszu z dopł. w Wąsoszu	Wąsosz	dobry	brak badań	brak oceny

Ocena wpływu Grajewa na stan czystości rzeki Ełk:

Badania i ocenę rzeki Ełk powyżej i poniżej Grajewa przeprowadzono na wniosek Urzędu Miasta Grajewa i Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Do oceny wzięto jeden wskaźnik biologiczny (indeks okrzemkowy najbardziej wrażliwy na zanieczyszczenia), 14 wskaźników fizykochemicznych (tlen rozpuszczony, biologiczne zapotrzebowanie tlenu (BZT₅), ogólny węgiel organiczny (OWO), przewodność, substancje rozpuszczone, twardość ogólna, odczyn pH, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, fosforany i fosfor ogólny) oraz dwie substancje określane jako szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego tj. fenole lotne i indeks olejowy, których obecność mogła by świadczyć o niekorzystnym oddziaływaniu miasta na rzekę.

Nie stwierdzono różnicy w ocenie stanu ekologicznego rzeki powyżej (ppk Grajewa – most na drodze nr 61) i poniżej miasta (punkt w Szymanach). W obu punktach stwierdzono stan dobry. Ze szczegółowego porównania badanych wskaźników biologicznych i fizykochemicznych wynika, że poniżej miasta nieznacznie wzrasta tylko stężenie średnioroczne fosforanów (z 0,1 mg PO₄/l na 0,21 mg PO₄/l). Obie wartości mieszczą się w dobrym stanie wód (granica stanu dobrego to 0,31 mg PO₄/l).

Punkt pomiarowo-kontrolny w Szymanach znajduje się w odległości ok. 2,5 km od ujścia rowu odprowadzającego ścieki oczyszczone z oczyszczalni komunalnej i mleczarskiej w Grajewie, co pozwala uznać, że jakość wody tam pobranej będzie obrazowała wpływ całego obszaru miasta na rzekę Ełk. Potwierdzają to prowadzone do 2006 roku corocznie badania rzeki w tym punkcie. Niską jakością wód notowano tu do 2003 roku tj. do oddania do eksploatacji zmodernizowanej oczyszczalni komunalnej w Grajewie. Na poprawę jakości rzeki miały też widoczny wpływ modernizacje oczyszczalni ścieków w Nowej wsi Ełckiej i Prostkach. Już w roku 2004 zanotowano szczególnie dużą (w stosunku do badań z lat poprzednich), redukcję stężeń fosforanów i fosforu ogólnego, poprawiło się znacznie natlenienie rzeki, zmalała ilość zanieczyszczeń organicznych oznaczanych jako ogólny węgiel organiczny (OWO). Badany w Szymanach w 2006 roku indeks bentosowy (organizmy zasiedlające osady denne), będący wskaźnikiem długotrwałego zanieczyszczenia, był już bardzo dobry i mieścił się w I klasie czystości. Od 2007 roku, zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna), badania rzek prowadzi się w miejscach reprezentatywnych dla jakości całej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP), generalnie na odcinkach przyujściowych. Dlatego też badania w kolejnych latach prowadzono w ramach sieci monitoringu krajowego, na odcinku przyujściowym do Biebrzy (wodowskaz Osowiec), na 1,2 km biegu rzeki. Badania prowadzone w tym punkcie pozwalają ocenić skalę oddziaływania rzeki Ełk na Biebrzę.

Podsumowując można stwierdzić, że Grajewa nie stanowi zagrożenia dla czystości Ełku i Biebrzy. Oczywiście należy podkreślić, że podstawą jest tu bardzo dobra praca obu oczyszczalni odprowadzających ścieki oczyszczone do rzeki. Niestety zdarzają się sytuacje awaryjne, w których następuje krótkotrwałe obniżenie jakości wody (głównie warunków tlenowych), skutkujące śnięciem ryb w rzece. Ostatnia taka sytuacja zanotowana była 02.12.2014. Poprzednie zdarzenie miało miejsce 04.08.2011r. W każdym przypadku o zdarzeniu powiadamiana jest Delegatura w Łomży WIOŚ Białystok (prowadzony jest tu stały dyżur telefoniczny), która podejmuje natychmiastowe działania kontrolne (protokoły kontrolne do wglądu w siedzibie Delegatury w Łomży ul. Akademicka 20). Dzięki temu udaje się szybko usuwać przyczyny awarii i minimalizować ich skutki.

1.3. Przeciwdziałania - Działalność kontrolna

Częstotliwość poboru próbek ścieków do badań i zakres ich badań określa *Rozporządzenie MŚ z dnia 28 stycznia 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzeniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* (Dz.U. 2009 Nr 27 poz. 169). Zarządzający oczyszczalniami mają obowiązek wykonywania badań próbek ścieków z częstotliwością i w zakresie określonym w pozwoleniach wodnoprawnych. Inspektorzy WIOŚ w czasie kontroli

prowadzą analizę wyników badania ścieków przedstawioną przez zarządzającego oczyszczalnią i na tej podstawie określają, czy warunki pozwolenia w zakresie ilości i jakości ścieków zostały dotrzymane.

W powiecie grajewskim wszystkie ośrodki miejskie i gminne wyposażone są w mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków. Oczyszczalnie posiadają również największe zakłady przemysłowe funkcjonujące na terenie powiatu. Przy obiektach szkolnych uruchamiane są niewielkie oczyszczalnie roślinno-stawowe odprowadzające ścieki do ziemi.

Wykaz źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie powiatu grajewskiego wg danych za 2014 rok

Lp.	Miejscowość, nazwa zakładu	Typ oczyszczalni	Uwagi
m. Grajewo (odbiornik bezpośredni rów melioracyjny- rz. Etk)			
1.	Spółdzielnia Mleczarska „MLEKPOL” – oczyszczalnia zakładowa ul. Ekologiczna 24A	mechaniczno-biologiczna z pogłębionym usuwaniem biogenów, osad czynny, PIX, prasa do odwadniania osadu nadmiernego przepustowość wg. projektu– 2700 m ³ /dobę lokalizacja punktu wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi: - szerokość E 22°28'35,5" - długość N 53°37'39,5"	Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie zintegrowane ważne do 25.09.2016 roku. W dniach 02-10.12.2014r. przeprowadzono kontrolę interwencyjną SM „MLEKPOL” w Grajewie. Celem kontroli było sprawdzenie przestrzegania prawa i decyzji administracyjnych podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi. Delegatura WIOŚ w Łomży została poinformowana telefonicznie przez Komendę Powiatową Policji w Grajewie o zanieczyszczeniu rzeki Etk przez nieoczyszczone ścieki wypływające z kanału zrzutowego oczyszczalni zakładowej. Na miejscu zdarzenia Inspektorzy WIOŚ pobrali próbki wody i ścieków do badań oraz dokonali oględzin i oceny sposobu eksploatacji instalacji i urządzeń technologicznych, instalacji i urządzeń chroniących środowisko w zakresie emisji substancji i energii w ściekach. Wszystkie urządzenia pracowały prawidłowo. W próbkach wody pobranych z rzeki Etk w dwóch punktach stwierdzono: - powyżej zrzutu ścieków z oczyszczalni: większość ze zbadanych 12 wskaźników fizykochemicznych mieściła się w granicach I klasy czystości, tylko stężenie azotu Kjeldahla zawierało się w II klasie. - poniżej zrzutu ścieków z oczyszczalni: tylko stężenie fosforu ogólnego przekroczyło granice wyznaczone dla stanu dobrego, pozostałe stężenia wskaźników były nieznacznie wyższe niż w punkcie powyżej zrzutu. Porównanie otrzymanych wyników badań potwierdziło niekorzystny wpływ zdarzenia na jakość wód rzeki Etk. Ustalono, że powyższe zdarzenie było skutkiem awarii sterowania dmuchawy wyporowej w wyniku której, bliżej nieokreślona ilość osadu ściekowego dostała się do ścieków oczyszczonych płynących kanałem zrzutowym. Usterka została natychmiast usunięta. W stosunku do osoby odpowiedzialnej w tym czasie za eksploatację oczyszczalni zastosowano karę pouczenia. Wyniki badań automonitoringowych ścieków przesłane do WIOŚ przez SM „MLEKPOL” za 2014 rok spełniają warunki pozwolenia wodnoprawnego w zakresie ochrony wód.
2.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji – oczyszczalnia miejska	mechaniczno-biologiczna z pogłębionym usuwaniem biogenów, osad, złoża i stawy biologiczne, PIX, prasa do odwadniania osadu przepustowość wg projektu– 600 m ³ /dobę lokalizacja punktu wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi: - szerokość E 22°28'38,6" - długość N 53°38'42,8"	Stan formalno-prawny uregulowany. Pozwolenie wodno-prawne ważne do 31. 01.2024r. •W dn. 26.06. 2014r. przeprowadzono kontrolę zakresie: - przestrzegania wymagań dotyczących ilości i jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni do rz. Etk w okresie obowiązywania pozwolenia wodno prawnego tj. od 21.01.2012r. do 20.01.2014r. – nie stwierdzono nieprawidłowości . Przesłane w 2015 roku przez zakład wyniki pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi za 2014 rok spełniają warunki pozwolenia wodnoprawnego.

3.	Produkcyjno-Ustugowa Spółdzielnia Pracy „ZAKREM”	mechaniczno-biologiczna, kontener KOS-2 średnia ilość odprowadzanych po oczyszczeniu ścieków Qśr.d. – 38,5 m ³ /dobę lokalizacja punktu wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi: - szerokość E 22°27'47,6" - długość N 53°39'37,6"	Stan formalno-prawny uregulowany. Pozwolenie wodno-prawne ważne do 28.02.2023r. W 2014r. i w pierwszej połowie 2015r. zakład nie był kontrolowany w zakresie ochrony wód.
4.	PFLEIDERER S.A., Zakład Płyt Wiórowych – oczyszczalnia wód deszczowo-przemysłowych	mechaniczno-hydrobotaniczna (staw glonowo-trzcinowy) z separatorem substancji ropopochodnych	Stan formalno-prawny uregulowany. Pozwolenie wodno-prawne ważne do 31.12.2024r. W 2014r. oczyszczalnia nie była kontrolowana. Kontrolowano natomiast podmiot w oparciu o analizę badań automonitoringowych. Na podstawie przesłanych do WIOŚ wyników badań ścieków z oczyszczalni stwierdzono, że w oczyszczonych ściekach zdarzają się przekroczenia dopuszczonego pozwoleniem wodnoprawnym stężenia w zakresie chemicznego zapotrzebowania tlenu ChZT-Cr. W trakcie najbliższej planowej kontroli zakładu ilość i wielkość przekroczeń będą wyliczone za kolejne okresy obowiązywania pozwolenia. Zakład powiadomił WIOŚ o przystąpieniu do realizacji inwestycji polegającej na przebudowie i rozbudowie przyzakładowej oczyszczalni ścieków deszczowo – przemysłowych pochodzących z instalacji produkcyjnych oraz z terenu zakładów produkcyjnych PFLEIDERER Grajewo S.A. i PFLEIDERER MDF Sp. z o.o.
5.	PFLEIDERER MDF Sp. z o.o.	mechaniczno-biologiczna przepustowość wg. Projektu- 20 m ³ /dobę lokalizacja punktu wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi: - szerokość E 22°28'16" - długość N 53°37'14"	Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 15.04.2018 roku. Ścieki bytowe z terenu zakładu oczyszczane są w biologicznej oczyszczalni ścieków i odprowadzane do ziemi, co objęte jest pozwoleniem sektorowym. Ścieki przemysłowe z produkcji surowych płyt HDF, z lakierni i z płukania instalacji odwróconej osmozy nie są wprowadzane do środowiska, a zagospodarowywane na potrzeby pracy zakładu. Wody opadowe i roztopowe wprowadzane są do sieci kanalizacyjnej PFLEIDERER Grajewo S.A. a następnie po oczyszczeniu wprowadzane do gruntu. W 2014r. i w pierwszej połowie 2015r. zakład nie był kontrolowany w zakresie ochrony wód. W oparciu o analizę badań automonitoringowych ścieków oczyszczonych <u>nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń.</u>
m. Wojewodzin (odbiornik bezpośredni rz. Binduga - dopływ rz. Etłk - dopływ Biebrzy - dopływ Narwi)			
6.	Zespół Szkół w Wojewodzinie	mech. –biologiczna, typ BIOVAC, PIX	Stan formalno-prawny uregulowany. Pozwolenie wodno-prawne ważne do 31.12.2015r. W 2014r. i w pierwszej połowie 2015r. podmiot nie był kontrolowany w zakresie ochrony wód.
m. Szczuczyn (odbiornik bezpośredni – rz. Wissa - dopływ Biebrzy)			
7.	Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne w Szczuczynie Sp. z o.o.- miejsko-gminna oczyszczalnia komunalna	Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w technologii ECOLO-CHIEF z trzema komorami osadu czynnego i stawem doczyszczającym (III stopień oczyszczania). Staw od czasu modernizacji oczyszczalni nie jest użytkowany Średnia ilość odprowadzanych po oczyszczeniu ścieków Qśr.d. – 500 m ³ /dobę	Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 15.03. 2015r. W 2014r. w wyniku przeprowadzonych kontroli: - w dn. 05.02. i 21.03. nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń oraz ilości odprowadzanych ścieków; - w dn. 28.04. i 04.06. nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń oraz ilości odprowadzanych ścieków; Kontrolowana jednostka nie posiada pozwolenia w zakresie przetwarzania odpadów - osadów ściekowych i wykorzystywania ich do rekultywacji terenu; zbiorcze zestawienie danych o komunalnych osadach ściekowych

		<p>lokalizacja punktu wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi: - szerokość E 22° 17'25,92" - długość N 53°34' 0,6"</p>	<p>przekazywane jest do Marszałka Województwa na nieaktualnych drukach – wydano zarządzenia pokontrolne. - w dn. 03.07. i 24.07. z poborem średniodobowych prób ścieków surowych i oczyszczonych, w których nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. W ramach cyklu kontrolnego dot. przestrzegania, przez wytwórców komunalnych osadów ściekowych, przepisów ustawy z dn. 14.12.2012r. o odpadach (Dz.U. z 2013r. poz.21 z późn. zmianami) Delegatura WIOŚ w Łomży wykonała badanie osadu ściekowego (chemiczne i parazytologiczne).</p> <p>Kontrola przeprowadzona w dn. 24.09.- 17.10.2015r. w zakresie efektywności pracy oczyszczalni ścieków w Szczuczynie oraz przestrzegania przepisów zawartych w pozwoleniu wodnoprawnym nie wykazała nieprawidłowości.</p> <p>W dniach 11-26.03.2015r. przeprowadzono kontrolę gospodarki osadami ściekowymi w zakresie wytwarzania, wykorzystywania i unieszkodliwiania osadów ściekowych. Okres objęty kontrolą: 11.02.2014r.-12.02.2015r. oraz stan aktualny.</p> <p>W rozpatrywanym okresie obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego została wykonana wymagana ilość badań próbek ścieków oczyszczonych, nie zostały w nich przekroczone dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń.</p> <p>Gospodarka osadami ściekowymi w roku 2014. Kontrola wykazała, że jednostka nie powiadomiła wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o zamiarze przekazania osadów ściekowych władającemu powierzchnią ziemi, na którą te osady mają być stosowane, ponadto nie przestrzega warunków, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu komunalnych osadów ściekowych w rolnictwie określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U., poz.257). Wydano zarządzenia pokontrolne, które podmiot pisemnie zobowiązał się wykonać.</p>
m. Wąsosz (odbiornik bezpośredni – rz. Wissa - dopływ Biebrzy)			
8.	Gmina Wąsosz – oczyszczalnia gminna	<p>Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z reaktorem typu BIOGEST, stacją strącania fosforu i mechanicznym odwadnianiem osadu.</p> <p>Średnia ilość odprowadzanych po oczyszczeniu ścieków Qśr.d. – 203 m³/dobę</p>	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.03.2024r.</p> <p>W 2014 roku oczyszczalnia gminna w Wąsoszu nie była kontrolowana.</p> <p>W dniach 26.02.-23.03.2015r. przeprowadzono kontrolę sprawdzenia przestrzegania wymagań dotyczących ilości i jakości ścieków odprowadzanych z komunalnej oczyszczalni ścieków w Wąsoszu do rzeki Wissy, w kolejnych latach obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego, tj. w okresie 26.03.2011r.- 25.03.2014r.</p> <p>Kontrolowana jednostka wykonała wymaganą pozwoleniem wodnoprawnym ilość badań próbek ścieków oczyszczonych. W zbadanych próbkach nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń.</p>
m. Radziłów (odbiornik bezpośredni – rz. Matlak- dopływ rz. Wissy - dopływ Biebrzy)			
9.	Zakład Komunalny w Radziłowie- komunalna oczyszczalnia ścieków w Radziłowie	<p>Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z cyklicznym reaktorem biologicznym CBR-FOS, stacją dozowania PIX i stacją odwadniania osadów ściekowych typu DRAIMAD 2BM</p>	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 15.03.2021r.</p> <p>W 2014 roku oczyszczalnia nie była kontrolowana.</p> <p>W dniach 05.-25.03.2015r. przeprowadzono kontrolę komunalnej oczyszczalni ścieków w Radziłowie w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przestrzegania warunków pozwolenia wodnoprawnego wydanego decyzją Starosty Grajewskiego z dnia 29.03.2011roku; - przestrzegania wymogów ochrony środowiska w zakresie gospodarowania odpadami wytwarzanymi na zakładowej oczyszczalni ścieków (za rok 2014);

			<p>- realizacji obowiązku z tytułu wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska (za rok 2014).</p> <p>Kontrolowana jednostka w wykonała określoną w pozwoleniu wodnoprawnym ilość badań prób ścieków. We wszystkich zbadanych próbach nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń.</p> <p>Kontrola wykazała następujące nieprawidłowości w gospodarowaniu osadami ściekowymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osady ściekowe stosowane były na terenach czasowo zamrzniętych i pokrytych śniegiem; - nie powiadomiono WIOŚ o zamiarze przekazania osadów ściekowych władającemu powierzchnią ziemi, na której osady mają być stosowane; - jednostka nie przestrzega warunków, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu komunalnych osadów ściekowych w rolnictwie określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U., poz. 257), to jest: - nie wykonano badań osadów ściekowych i gruntów, na których stosowano osady ściekowe; - nie ustalono dawki osadu ściekowego stosowanego na gruntach służących uprawie roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz. <p>Ponadto stwierdzono, że rów melioracyjny na odcinku od miejsca zrzutu ścieków do ujścia do rzeki Wisły jest zamulony, wymaga przeprowadzenia konserwacji.</p> <p>W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zarządzenia pokontrolne, które na piśmie zakład zobowiązał się wykonać.</p>
m. Klimaszewnica (odbiornik bezpośredni - rz. Klimaszewnica – dopływ Biebrzy)			
10.	Zakład Komunalny w Radziłowie- oczyszczalnia ścieków w Klimaszewnicy	Oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna z instalacją do strącania związków biogenych. Przepustowość $Q_{d,gr}$ 80m ³ /d	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodno prawne ważne do 2022r.</p> <p>Podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 21.03. i 26.03. 2014r. sprawdzającej przestrzeganie wymagań dot. ilości i jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni w Klimaszewnicy w okresie obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego tj. od 20.01.2012r. do 19.01.2014r. - nie stwierdzono przekroczeń.</p>
m. Nieckowo (odbiornik bezpośredni – rów melioracyjny - dopływ Wisły - dopływ Biebrzy)			
11.	Zespół Szkół Rolniczych w Nieckowie	<p>mechaniczno – biologiczna z osadem czynnym</p> <p>średnia ilość odprowadzanych po oczyszczeniu ścieków Qśr.d. – 60 m³/dobę</p> <p>lokalizacja punktu wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi: - szerokość E 22° 21'1,86'' - długość N 53°33'14,44''</p>	<p>Zespół Szkół Rolniczych posiadał pozwolenie wodnoprawne ważne do 15.10.2023r.</p> <p>W latach 2011 -2014 oczyszczalnia ścieków przy Zespole Szkół Rolniczych w Nieckowie nie była kontrolowana.</p> <p>Kontrola zaplanowana została na rok 2015.</p>
m. Rajgród (odbiornik bezpośredni – rów melioracyjny do Jęgrzni – dopływ Biebrzy)			
12.	ZGKiM Rajgród - Oczyszczalnia gminna Gminy Rajgród	mechaniczno-biologiczna; Bioblok WSt-400 metoda osadu czynnego	Kontrola przeprowadzona w dniu 11-25.03.2014 r. łącznie z poborem prób ścieków nie wykazała nieprawidłowości.
m. Tama gm. Rajgród (odbiornik bezpośredni Kanał Kuwasy d. Ełku)			
13.	Oczyszczalnia Nadleśnictwa Rajgród w Tamie	mechaniczno-biologiczna MIKROREAKTOR i glonowy staw stabilizacyjno-tlenowy, przepustowości $Q_{d,gr}$ 25,5 m ³ /d	Zakład nie był kontrolowany w 2014r.
m. Biebrza gm. Rajgród (odbiornik bezpośredni Kanał Kuwasy d. Ełku)			
14.	Oczyszczalnia Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Falentach – Zakład Doświadczalny Biebrza	mechaniczno-biologiczna osadnik Imhoffa i pola filtracyjne	Zakład nie był kontrolowany w 2014r.
odprowadzanie ścieków do ziemi			
15.	Urząd Gminy Grajewo- oczyszczalnia Szkoły	roślinno-stawowa o przepustowości $Q_{d,gr}$ 2,5 m ³ /d	Stan formalno-prawny uregulowany do 31.07. 2018r.

	Podstawowej w Rudzie		W latach 2011 -2014 obiekt nie był kontrolowany.
16.	Urząd Gminy Grajewo - oczyszczalnia Szkoły Podstawowej w Wierzbowie	roślinno-stawowa o przepustowości $Q_{d,śr.} 2,5 \text{ m}^3/\text{d}$	Stan formalno-prawny uregulowany do 15.06.2019r. W latach 2011 -2014 obiekt nie był kontrolowany.
17.	Urząd Gminy Grajewo - Oczyszczalnia Gimnazjum w Danówku	roślinno-stawowa o przepustowości $Q_{d,śr.} 4 \text{ m}^3/\text{d}$	Stan formalno-prawny uregulowany do 15.06.2019r. W dniach 09.-19.12.2014r. przeprowadzono kontrolę z zakresu przestrzegania wymagań dotyczących ilości i jakości ścieków odprowadzanych do ziemi, w kolejnych latach obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego t.j. w okresie 25.06.2009r.-24.06.2014r. Ustalenia kontroli: - w okresie 25.06.2009r.-24.06.2010r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego, nie zostało wykonane jedno z 4 badań prób ścieków. W związku z powyższym stężenia poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń zostały ustalone zgodnie z przepisami jako przekroczone o 80% w stosunku do wartości dopuszczalnej. W pozostałych wykonanych przez zakład próbach zostały spełnione wymagania w zakresie dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń. - w okresie 25.06.2010r.-24.06.2011r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego wykonano wymaganą ilość badań prób ścieków zostały również spełnione wymagania w zakresie dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń. - w okresie 25.06.2011r.-24.06.2012r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego wykonano wymaganą ilość badań prób ścieków zostały również spełnione wymagania w zakresie dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń. - w okresie 25.06.2012r.-24.06.2013r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego wykonano wymaganą ilość badań prób ścieków zostały również spełnione wymagania w zakresie dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń. - w okresie 25.06.2013r.-24.06.2014r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego wykonano wymaganą ilość badań prób ścieków zostały również spełnione wymagania w zakresie dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń. Ilość oczyszczonych ścieków w całym kontrolowanym okresie nie przekroczyła dopuszczalnej średniej dobowej ilości ustalonej w pozwoleniu wodnoprawnym.
18.	Gmina Radziłów- oczyszczalnia ścieków w m. Łoje Awissa	Przepustowość $Q_{d,śr.} 4,0 \text{ m}^3/\text{d}$	Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodno prawne ważne do 15 stycznia 2020r. W latach 2012-2014 obiekt nie był kontrolowany.

Priorytetowymi działaniami mającymi na celu ochronę wód powiatu grajewskiego są kontrole prawidłowej eksploatacji oczyszczalni ścieków oraz modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Na terenach nieskanalizowanych istotną sprawą jest budowa szczelnych i wybieralnych szamb z zapewnieniem kontrolowanego wywozu ścieków dla mieszkańców i obiektów nie objętych zbiorowym systemem oczyszczania ścieków. Korzystnym działaniem gmin byłoby opracowanie pełnej ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych gminach oraz wdrożenie harmonogramu wywozu nieczystości płynnych łącznie z opracowaniem i wdrożeniem systemu kar za ich niedotrzymanie. Gminy powinny posiadać dokładne dane nie tylko o ściekach z kanalizacji, ale także dotyczące ilości wywożonych zanieczyszczeń z szamb, by móc określić parametry oczyszczalni działających na swoim terenie.

Na terenie powiatu znajduje się znaczna ilość gospodarstw rolnych o skoncentrowanej produkcji zwierzęcej. Produkują one duże ilości nawozów naturalnych, które niewłaściwie przechowywane i stosowane stanowią potencjalne zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych.

Celem nadrzędnym wszystkich działań, wynikającym z transpozycji prawa wspólnoty europejskiej do prawodawstwa polskiego, jest osiągnięcie do 2015 roku dobrego stanu wód w Polsce.

1.4 Wody podziemne

Wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia powiatu grajewskiego w wodę do celów komunalnych i przemysłowych. Zużycie wody w powiecie wg GUS w 2014 roku wyniosło 4089,4 dam³ na rok. Zużycie wody na 1 mieszkańca powiatu w 2014 roku wyniosło 30,1m³. Wyższe jest zużycie wody na jednego mieszkańca na wsi w stosunku do miast.

Jednostka terytorialna	Ogółem woda z wodociągów na 1 mieszkańca [m ³]- dane GUS					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat grajewski	28,2	27,9	28,0	28,2	28,2	30,1
w miastach	24,3	24,2	24,5	24,2	24,7	26,3
na wsi	33,1	32,5	32,4	33,2	32,6	34,9

Monitoring wód podziemnych

■ W ramach krajowej sieci monitoringu wód podziemnych,

Wydzielenie Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) i przeprowadzenie wstępnej oceny ich stanu zostało dokonane w 2004 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG). Państwowy Instytut Geologiczny, na zlecenie GIOŚ, prowadzi monitoring jakości wód podziemnych w sieci piezometrów wyznaczonych we wszystkich JCWPd. W 2009 i w 2011 roku badania prowadzone były w JCWPd zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu wód do 2015 roku. **Na terenie województwa podlaskiego, nie wydzielono JCWPd zagrożonych nie osiągnięciem dobrego stanu ilościowego wód podziemnych do 2015 roku.** W 2010 roku PIG przeprowadził badania stanu chemicznego w ramach monitoringu diagnostycznego w pozostałych JCWPd. Badania powtórnie wykonano w roku 2012. Monitoring diagnostyczny wód podziemnych na terenie powiatu **grajewskiego** zrealizowany został w dwóch punktach pomiarowych: punkt nr 1676 leżący w Grajewie w granicach JCWPd nr 34 oraz punkt nr 1677 leżący w Rajgrodzie również w granicach JCWPd nr 34. Ocenę stanu chemicznego wody oparto na *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. Nr 143 poz. 896)*. Wyniki badań wody pobranej z ujęcia w Grajewie, na terenie zabudowy miejskiej, luźnej, ze studni głębinowej o głębokości stropu 143 m, Wodę w badanym punkcie pomiarowym zakwalifikowano do **klasy III a więc do dobrego stanu chemicznego** (klasa od I do III). Większość wskaźników mieściła się w I i II klasie czystości. Do klasy III kwalifikowały się natomiast stężenia azotu amonowego, wodorowęglanów oraz żelaza. W 2011 roku wodę z tego ujęcia zakwalifikowano również do III klasy, czyli do stanu dobrego.

Drugie badanie dotyczyło wody z ujęcia zlokalizowanego w okolicy Rajgrodu, na terenie zabudowy wiejskiej, o głębokości stropu 17m. Tu także stwierdzono III klasę jakości wody, co wskazuje również na **dobry stan chemiczny**. Do klasy III kwalifikowały się w tym ujęciu stężenia azotu azotanowego i wapnia. Podwyższone stężenie azotu azotanowego może jednak świadczyć o przedostawaniu się do wody zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego.

Wyniki szczegółowe zawarte są na stronie WIOŚ Białystok: www.wios.bialystok.pl → Publikacje.

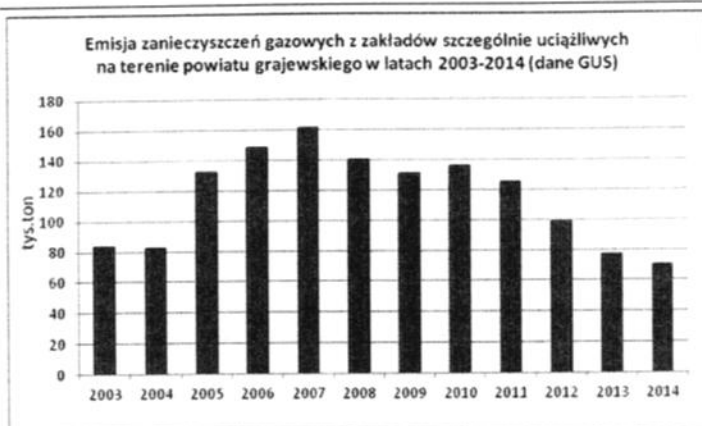
Do chwili obecnej WIOŚ Białystok nie otrzymał z PIG danych o wynikach badania wód podziemnych prowadzonych w woj. podlaskim w 2014 roku.

2. Powietrze

2.1 Presje - Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Powiat grajewski charakteryzuje się stosunkowo niewielkim poziomem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Ewidencja GUS z 2013 roku obejmowała 11 kotłowni, 16,2km sieci ciepłej przesyłowej i 13,6 km połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów (GUS, 2013 – brak danych za 2014r.).

Według danych GUS największa emisja zanieczyszczeń gazowych przypada na dział wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę.

Wg danych GUS w ostatnich latach emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie grajewskim maleje. W 2014 roku wyniosła

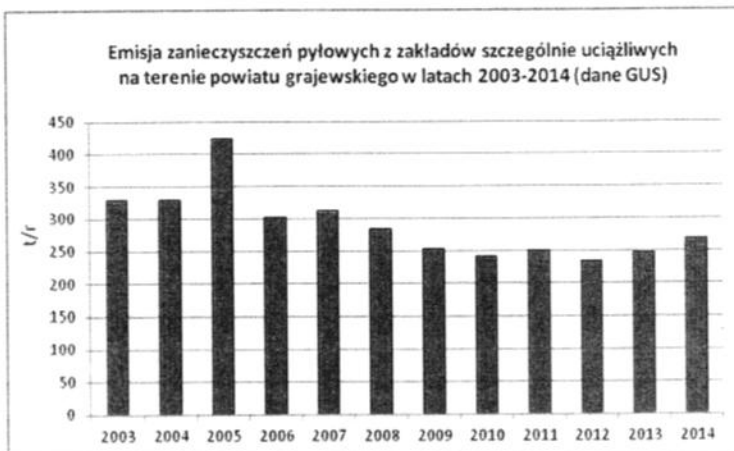
ona 69938 ton. Stanowiło to niecałe 4% emisji gazowej w woj. podlaskim. Największy udział w emisji zanieczyszczeń gazowych, prawie 99%, miał dwutlenek węgla.

Emisja zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2014 roku [Mg/rok]- dane GUS

Jednostka terytorialna	ogółem (bez dwutlenku węgla)	dwutlenek siarki	tlenki azotu	tlenek węgla	dwutlenek węgla
Powiat grajewski	1 644	292	640	512	68 294
PODLASKIE	10 185	2 735	3 177	3 284	2 004 380

Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2014 roku [Mg/rok]- dane GUS

	ogółem	w tym ze spalania paliw	węglowo-grafitowe, sadza
Powiat grajewski	267	70	2
PODLASKIE	934	674	7

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych od 2009 roku utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2014 roku wyniosła – 267ton, w tym prawie 23% pochodziło ze spalania paliw (GUS,2014). Emisja pyłowa z większości kotłowni komunalnych i zakładowych jest skutecznie redukowana w urządzeniach odpylających.

Wg danych GUS, w 2014 roku, w różnego typu urządzeniach zatrzymanych lub zneutralizowanych zostało: 49090 ton zanieczyszczeń pyłowych i 311 ton zanieczyszczeń gazowych (GUS,2014).

Powiat grajewski charakteryzuje się bardzo nierównomiernym rozmieszczeniem obiektów emitujących zanieczyszczenia do powietrza. Główne źródła emisji skoncentrowane są na terenie Grajewa. Najważniejszymi z nich są instalacje technologiczne i energetycznego spalania paliw zlokalizowane na terenie „Pfleiderer Grajewo” S.A w Grajewie, Pfeleiderer MDF Sp. z o.o. w Grajewie, PEC sp. z o.o w Grajewie oraz Spółdzielni Mleczarskiej „MLEKPOL” w Grajewie. Są to obiekty o dużym znaczeniu w skali powiatu. Poza nimi na terenie miasta znajdują się mniejsze obiekty takie jak: Wytwórnia Mas Bitumicznych należąca do PDM „UNIDROG” w Grajewie, P-USP „ZAKREM” w Grajewie.

Zlokalizowane poza Grajewem obiekty emitujące zanieczyszczenia do powietrza są niewielkimi kotłowniami pracującymi na potrzeby zakładów pracy (Spółdzielnia Inwalidów „SPINS” w Szczuczynie, Masarnia „EUROPA” w Rajgrodzie), kotłowniami pracującymi na potrzeby grzewcze osiedli mieszkaniowych (kotłownia WPK w Szczuczynie) i kotłowni instytucji (np. Zespołu Szkół Rolniczych w Wojewodzinie).

W części zakładów obok źródeł energetycznych (kocioł opalanych węglem kamiennym, olejem opałowym i odpadami drzewnymi) występują również źródła technologiczne. Są to poza „PFLEIDERER” S.A. i MDF Sp. z o.o. w Grajewie: lakiernie (P-USP „ZAKREM” w Grajewie), komory wędzarnicze- Masarnia „ZAGŁOBA” w Grajewie i „DYMEK” S.C. w Grajewie).

Wielkość emisji zanieczyszczeń z zakładów zlokalizowanych w powiecie grajewskim w 2014r. (dane: baza opłat Urzędu Marszałkowskiego).

Nazwa zakładu	Emisja zanieczyszczeń z podmiotów leżących na terenie powiatu grajewskiego w 2014r. [Mg/rok]					
	SO ₂	NO ₂	CO	CO ₂	pył	benzo(a)piren
Pfleiderer Grajewo” S.A w Grajewie, Pfleiderer MDF Sp. z o.o. w Grajewie	85,305	406,098	427,124	4137,015	164,861	2,403*
Spółdzielnia Mleczarska MLEKPOL (kotłownia w Grajewie)	127,808	54,18477	5,539	34977	44,71	0,0295952
PEC w Grajewie	72,367	42,39881	45,382	22971,7611	27,1	0,017893
Wyrób i Sprzedaż Art. Piekarniczych i Cukierniczych Sp. J.. Nerkowscy w Rajgrodzie	0,059	0,17325	0,021	57,1725	0,0627	
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Szczuczynie	2,064	0,2627	11,822	525,4	3,48	0,0036778
UNIDROG Sp. z o.o. w Grajewie	0,0919	2,840				
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko – Własnościowa w Rajgrodzie	0,35	1,153	0,138	380,4075	0,415	
Zespół Szkół Rolniczych w Szczuczynie	0,305252	0,3030075	8,529100		5,189284	
ZAKREM Produkcyjno – Usługowa Spółdzielnia Pracy w Grajewie	0,836	0,28865	7,911	348,16	3,8	0,00243712
Ferma Trzody Chlewnej w Rajgrodzie					0,003	
Suma	290,012	416,71	507,604	63396,9161	249,621	2,4566

W powiecie grajewskim natężenie ruchu kołowego, poza drogą krajową nr 61, pod względem emisji spalin nie stwarza zagrożenia dla środowiska i zdrowia człowieka. Gorsza sytuacja występuje natomiast w pasie drogi krajowej nr 61. Natężenie ruchu pojazdów na tej drodze, liczone ostatnio przez WIOŚ w 2010 roku w Grajewie, wynosi ok. 4mln. pojazdów, w tym ponad milion to samochody ciężarowe. Stanowi to znaczne, źródło emisji tlenków węgla, tlenków azotu, węglowodorów aromatycznych i alifatycznych, pyłu, dwutlenku siarki, związków ołowiu i sadzy. Wyliczenie tych emisji wymaga dodatkowych, kosztownych badań.

2.2. Stan - Monitoring imisji (na podstawie „Oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref woj. podlaskiego w 2014r.)

W 2014r. na terenie powiatu grajewskiego nie wykonywano pomiarów imisji zanieczyszczeń powietrza.

Zgodnie z kryteriami wyznaczonymi ze względu na ochronę zdrowia ludzi przeprowadzono za rok 2014 ocenę jakości powietrza w powiecie grajewskim, należącym do strefy podlaskiej*.

Ocena za rok 2014 wykonana została więc w układzie stref, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100tys.,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100tys. mieszkańców, do którego należy miasto Zambrów.

Strefy utworzone na potrzeby oceny jakości powietrza na terenie województwa podlaskiego.

Nazwa strefy	Kod strefy	Nazwy powiatów, z których składa się strefa
strefa podlaska	PL2002	1. powiat białostocki 2. powiat grajewski 3. powiat łomżyński 4. powiat kolneński 5. powiat zambrowski 6. powiat wysokomazowiecki 7. powiat augustowski 8. powiat suwalski 9. powiat sejneński 10. powiat moniecki 11. powiat sokólski 12. powiat hajnowski 13. powiat bielski 14. powiat siemiatycki 15. powiat miasta łomża 16. powiat miasta Suwałki
aglomeracja podlaska	PL2001	1. powiat miasta Białystok

W roku 2014 dla strefy podlaskiej– kryterium ochrona zdrowia - przyjęto dla:

- zanieczyszczeń (SO₂, NO₂, benzenu, tlenku węgla i ołowiu) **najwyższą klasę wynikową A**, gdzie wielkości mierzonej zanieczyszczenia powietrza nie przekraczają dopuszczalnych wartości,
- zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM 10 – **najwyższą klasę wynikową A**, gdzie wielkości mierzonej zanieczyszczenia powietrza nie przekraczają dopuszczalnych wartości,
- zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM 2,5 – **najniższą klasę wynikową C**, gdzie wielkości mierzonej zanieczyszczenia powietrza przekraczają dopuszczalne wartości powiększone o margines tolerancji dla 2013r. obszarem przekroczeń jest miasto łomża,
- zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM 2,5 – **najniższą klasę wynikową C**, gdzie wielkości mierzonej zanieczyszczenia powietrza przekraczają poziom dopuszczalny(faza II ^{2/}) gdzie obszarem przekroczeń jest miasto łomża.

Klasyfikacja stref z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych oraz docelowych określonych dla zanieczyszczeń powietrza – ochrona zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych substancji w strefie							
	SO ₂	NO ₂	PM 10	PM 2,5 ^{1/}	PM 2,5 ^{2/}	CO	Benzen	Pb
Strefa podlaska	A	A	A	C	C	A	A	A

* **obszar przekroczeń: miasto łomża**

^{1/} przekroczenie poziomu dopuszczalnego + margines tolerancji,

^{2/} przekroczenie poziomu dopuszczalnego – faza II - poziom dopuszczalny określony dla tzw. fazy II z terminem osiągnięcia 01.01.2020r. – norma zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską.

Pełne informacje dot. klasyfikacji stref zawiera „Ocena poziomów substancji i klasyfikacja stref woj. podlaskiego w 2014r.” dostępna na : www.wios.bialystok.pl → Publikacje → 2015

2.3. Przeciwdziałania - Działalność kontrolna

Kontrolowane przez Delegaturę WIOŚ obiekty różnią się znacznie wielkością i stopniem oddziaływania na środowisko, a także zakresem stosowanych zabezpieczeń chroniących środowisko. Największy z nich,

zakłady „Pfleiderer Grajewo” S.A. w Grajewie, od wielu lat realizuje program ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska poprzez zmiany technologii i stosowanie wydajnych urządzeń ochrony atmosfery. W Pfleiderer MDF Sp. z o.o. w Grajewie zastosowano najnowocześniejsze rozwiązania systemów ochrony atmosfery dla tego typu zakładów. W Ciepłowni Miejskiej należącej do PEC sp. z o.o. w Grajewie uruchomiony został kocioł przystosowany do spalania biomasy, który zastąpił kocioł zasilany węglem kamiennym. W przypadku pozostałych obiektów część z nich ogranicza oddziaływanie na środowisko poprzez stosowanie urządzeń odpylających. Są to : Spółdzielnia Mleczarska „MLEKPOL” w Grajewie, Ciepłownia Miejska w Grajewie, PDM UNIDROG w Grajewie.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Łomży kontroluje w zakresie przestrzegania norm ochrony powietrza największe z obiektów emitujących zanieczyszczenia do powietrza.

- „PFLEIDERER Grajewo” S.A. w Grajewie,
- „Pfleiderer MDF” Sp. z o.o. w Grajewie
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Grajewie,
- Spółdzielnia Mleczarska „MLEKPOL” w Grajewie,
- Wytwórnia Mas Bitumicznych PDM UNIDROG w Grajewie

→ „PFLEIDERER Grajewo” S.A. w Grajewie

W 2014 roku nie Delegatura WIOŚ w Łomży nie prowadziła kontroli w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem w „PFLEIDERER Grajewo” S.A.

„PFLEIDERER Grajewo” S.A. jest zakładem emitującym do powietrza największe ilości zanieczyszczeń, zlokalizowanym na terenie powiatu grajewskiego. Emisja zanieczyszczeń związana jest z produkcją płyt wiórowych (surowych i uszlachetnionych), folii i tzw. filmów oraz spalaniem paliw w suszarniach wiórów i kotłach technologicznych.

Ze źródeł energetycznych i technologicznych do powietrza emitowane są:

- produkty spalania paliw stałych i ciekłych tzn. mazutu, oleju opałowego i pyłu drzewnego: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki oraz pył z:
 - kotły technologiczne (NESS oraz BERTRAMS KONUS),
 - suszarnie wiórów ET-350 (f-my BISON – 1 szt. i f-my KVAERNER – 2 szt.)
- pyły drzewne powstające w procesach technologicznych - głównie emitowane z linii transportu pneumatycznego wiórów
- gazy z procesów technologicznych związanych z produkcją płyt wiórowych zawierające: formaldehyd, amoniak, węglowodory alifatyczne, butanol, glikol, metanol, kwas mrówkowy i octowy, fenole itp.

Największy udział w ogólnej emisji zakładu mają produkty spalania paliw w procesach energetycznych i technologicznych. Najważniejszymi tego typu obiektami emitującymi zanieczyszczenia do powietrza zlokalizowanymi na terenie zakładu są:

- zespół 3 suszarni wiórów, zasilanych pyłem drzewnym i częściowo ciężkim olejem opałowym (mazutem)
- kocioł technologiczny NESS, zasilany ciężkim olejem opałowym (o zawartości siarki do 2%)

- kocioł technologiczny BERTRAMS-KONUS, zasilany odpadami drzewnymi
Źródłami emitującymi pył drzewny i lotne związki chemiczne są:
- linie technologiczne produkcji płyt wiórowych surowych PWS-1 i PWS-2 oraz płyt uszlachetnionych.

- Zespół suszarni wiórów

- ET-350 f-my BISON o wydajności 35 Mg/godz.
- ET-350 f-my KVAERNER o wydajności (zespół 2 suszarni o wydajności 2 x 35 Mg/godz. pracujących przemiennie)

Suszarnie wyposażone są w niskoemisyjne palniki zasilane pyłem drzewnym oraz palniki olejowo-pyłowe zasilane pyłem drzewnym i mazutem (ciężkim olejem opałowym).

W 2014 roku zostały wymienione palniki olejowo-pyłowe na palniki zasilane wyłącznie pyłem drzewnym w suszarni BISON ET-350. Wymiana palników na suszarniach KVAERNER ET-350 przewidziana jest na rok 2015. Do rozruchu suszarni wykorzystywany jest, po wymianie palników, wyłącznie olej opałowy lekki EKOTERM.

Suszarnie wyposażone są w urządzenia odpylające:

- suszarnia ET-350 f-my BISON - bateryjne odpylacze cyklonowe
- suszarnie (ET-350 f-my KVAERNER) - mokry filtr elektrostatyczny

- kotły technologiczne

Na potrzeby technologiczne zakładu pracują kotły:

- NESS WEH 8000S o mocy 8 MW – kocioł jest zasilany olejem opałowym ciężkim (mazut)
- BERTRAMS-KONUS o mocy 15,165 MW, zasilany odpadami drzewnymi (do rozpalania stosowany jest olej lekki EKOTERM)

Gazy spalinowe z kotłów technologicznych kierowane są do suszarni wiórów i oczyszczane w odpylaczach cyklonowych – suszarni BISON (kocioł BERTRAMS-KONUS), lub mokrym elektrofiltrem suszarni KVAERNER (kocioł NESS).

- linie technologiczne produkcji płyt wiórowych surowych PWS-1 i PWS-2 oraz płyt uszlachetnionych

Zanieczyszczenia powstające w procesach technologicznych odprowadzane są odciągami z poszczególnych urządzeń i pomieszczeń produkcyjnych i kierowane do zbiorczych emitorów.

→ „PFLEIDERER MDF” Sp. z o.o. w Grajewie

W 2014 roku Delegatura WIOŚ w Łomży nie prowadziła kontroli w zakresie ochrony atmosfery w „PFLEIDERER MDF” Sp. z o.o. w Grajewie.

W zakładzie prowadzona jest produkcja płyt pilśniowych średniej i wysokiej gęstości – MDF z wydajnością nominalną 750 m³ płyt na dobę. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest instalacja grzewcza rusztowo-palnikowa PU-185 METSO, przystosowana do spalania węgla kamiennego i odpadów drzewnych na ruszcie (49,1 MW), włókien drzewnych i rozdrobnionego odpadu drzewnego w palniku pyłowym (3,5 MW) i gazu w palnikach gazowych (20,1 MW). Wytworzona energia cieplna wykorzystywana jest do celów grzewczych i technologicznych Pfleiderer MDF Sp. z o.o. oraz Pfleiderer – Grajewo S.A. Gazy spalinowe z instalacji grzewczej oczyszczane są w filtrze elektrostatycznym i kierowane do suszarni włókien. Gazy odlotowe

(opary) zawierające związki organiczne odprowadzane z prasy ciągłej oczyszczane są w instalacji SAP – oddzielona woda ponownie wykorzystywana jest w procesie produkcyjnym, zanieczyszczenia stałe spalane są na ruszcie instalacji grzewczej, a powietrze zawierające lotne związki kierowane jest jako powietrze podmuchowe pod ruszt instalacji grzewczej. Ścieki technologiczne oczyszczane są w procesie wyparowania, w wyniku którego oddzielona woda jest wykorzystywana do wytwarzania pary i przygotowania chemikaliów, a wytrącony w postaci szlamu odpad spalany jest na ruszcie instalacji grzewczej.

W 2014 roku zużycie węgla kamiennego wyniosło 2601,01 Mg (miął węglowy o wartości opałowej 23339 kJ/kg, zawartości popiołu p = 7,8 % i siarki s = 0,39 %). Zużycie biomasy wyniosło 53123,8 Mg, a zużycie gazu propan butan - 54,0 Mg.

Od dnia 31.12.2012 roku Pfeleiderer MDF Sp. z o.o. przejęła Kotłownię zakładową Pfeleiderer Grajewo S.A. wyposażoną w kotły węglowe typu OR-10 i WR-10. Kotłownia pracuje w bardzo ograniczonym zakresie – wyłącznie w trakcie postoju instalacji grzewczej rusztowo-palnikowej PU-185. Kotły wodne typu WR-10 o mocy po 11,6 MW są wyłączone z eksploatacji i wyrejestrowane. Pozostałe 2 kotły - parowe typu OR-10 o mocy po 6,5 MW są sprawne i dopuszczone do ruchu. Pracują one przemiennie. Spalany jest w nich wyłącznie miął węgla kamiennego. W 2014 roku w kotłowni spalono łącznie 203,0 Mg mialu węgla kamiennego o wartości opałowej 23257 kJ/kg, zawartości popiołu 8,8 % i siarki palnej 0,36%).

Zakład posiada pozwolenie na wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza wydane przez Starostę Grajewskiego. W 2014 roku laboratorium zewnętrzne, posiadające akredytację PCA, wykonało 2-krotnie pomiary emisji z emitora suszarni włókien. Pomiary nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu na emisję.

→ Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Grajewie

Delegatura WIOŚ w Łomży nie prowadziła kontroli w zakresie ochrony powietrza w 2014 roku.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Grajewie eksploatuje Ciepłownię Miejską przy ul. Targowej w Grajewie.

W ciepłowni eksploatowane są:

- 2 kotły wodne typu WR-10 o mocy po 11,6 MW (nr 1 i 2)
- 2 kotły wodne WR-5 o mocy po 5,8 Mg (nr 3 i 4)
- moduł kogeneracyjny o nominalnej mocy 6,1 MW zasilany biomasą

Kotły wodne zasilane są miałem węglowym. Ciepłownia dostarcza energię ciepłą na potrzeby miasta Grajewo (c.o. i c.w.u.). Kotły pracują w różnych konfiguracjach w zależności od wielkości zapotrzebowania na energię ciepłą. W sezonie letnim pracuje głównie moduł kogeneracyjny, wytwarzający dodatkowo energię elektryczną.

W 2014 roku w kotłach wodnych spalono łącznie 11182 Mg mialu węglowego, a w module kogeneracyjnym zużyto 6834 Mg biomasy drzewnej.

Kotły WR-10 wyposażone są w III - stopniowe układy odpylania spalin (multicyklony typu MOS I i II stopnia + cyklony bateryjne) o skuteczności odpylania powyżej 90%. Kotły WR-5 wyposażone są w II -

stopniowe układy odpylania spalin (multicyklony typu MOS + cyklony bateryjne). Kotły wyposażone są również w układy automatyki do sterowania wentylatorami wyciągowymi i podmuchowymi.

Moduł kogeneracyjny wyposażony jest w dwustopniowy system odpylający: I – multicyklon, II – skruber wodny (o sprawności 95%).

Nałożony na zakład obowiązek dwukrotnych w ciągu roku pomiarów emisji zanieczyszczeń do powietrza jest realizowany. Pomiary przeprowadzone, 2-krotnie w ciągu w 2014 roku, przez uprawnione laboratoria zewnętrzne, nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych emisji.

→ Spółdzielnia Mleczarska „MLEKPOL” w Grajewie

W 2014 roku Delegatura WIOŚ w Łomży nie prowadziła kontroli zakładu w zakresie ochrony powietrza.

W Spółdzielni Mleczarskiej „MLEKPOL” w Grajewie eksploatowana jest kotłownia węglowa wyposażona w 3 kotły parowe typu OR-10/16 o łącznej mocy 19,5 MW, pracujące na potrzeby technologiczne i grzewcze zakładu. Są to kotły z rusztem mechanicznym, wyposażone w cyklonowe odpylacze spalin o skuteczności odpylania ok. 80%. Kotły zasilane są miałem węgla kamiennego. W 2014 roku zużyto łącznie 18498 Mg paliwa. Wielkość wyprodukowanej energii cieplnej wyniosła 402861 GJ.

Pomiary emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, do których spółdzielnia jest zobowiązana (2-krotne w ciągu roku dla źródeł energetycznych i proszkowni mleka), są prowadzone przez uprawnione laboratorium zewnętrzne posiadające akredytację PCA. W 2014 roku nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości.

→ Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe „UNIDROG” Sp. z o.o. w Grajewie

Delegatura WIOŚ w Łomży, w 2014 roku nie prowadziła kontroli w Przedsiębiorstwie Drogowo-Mostowym „UNIDROG” Sp. z o.o. w Grajewie. W skład kontrolowanej jednostki wchodzi wytwórnia przy ul. Robotniczej 4 i Baza Sprzętu i Transportu „UNIDROG” przy ul. Fabrycznej 2 w Grajewie. W trakcie kontroli Laboratorium WIOŚ Białystok Pracownia w Łomży przeprowadziła pomiary kontrolne emisji z instalacji do produkcji mas bitumicznych. Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zakład nie jest zobowiązany do prowadzenia pomiarów emisji w ramach monitoringu.

Produkcja mas bitumicznych prowadzona jest na terenie wytwórni przy ul. Robotniczej 4 w Grajewie. Do produkcji mas bitumicznych wykorzystywana jest instalacja GLOBAL 160H firmy AMMANN o wydajności 160 Mg/godz. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest instalacja do produkcji mas bitumicznych typu GLOBAL 160H. Do powietrza wprowadzane są produkty spalania gazu ziemnego i pyły z suszarni wyposażonej w palnik o mocy 13,9 MW oraz pyły mineralne i lotne związki organiczne (składniki asfaltu) z podzespołów instalacji. Instalacja GLOBAL 160H wyposażona jest w dwustopniowy system odpylania: I – separator wstępny, II – filtr tkaninowy 3x87,5/396 2.5 DuO-3N (pow. filtrująca – 663 m²). Przed rozpoczęciem sezonu produkcyjnego w I kwartale 2013 roku zostały wymienione filtry tkaninowe. Do powietrza wprowadzane są również zanieczyszczenia gazowe z systemów odpowietrzających zbiorników asfaltu.

Podmioty kontrolowane w 2014 roku:

- W dniach 06.05.2014 - 17.06.2014 przeprowadzona została kontrola kompleksowa firmy "REKIN" JAN MOZOLEWSKI I WSPÓLNICY SP. J. ODDZIAŁ ZAKŁAD PRODUKCYJNY W GRAJEWIE, ul. Mikołaja Kopernika 51, 19-200 Grajewo, dotycząca sprawdzenie przestrzegania przepisów przez podmioty używające czynników chłodniczych oraz dokonujące obrotu nimi pod kątem zastępowania substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO) czynnikami z grupy F-gazów. Kontrolowana jednostka zajmuje się przetwarzaniem i konserwowaniem ryb, skorupiaków i mięczaków. Wielkość przerobu, głównie ryb morskich i słodkowodnych, wynosi około 120 Mg/miesiąc. Nie stwierdzono nieprawidłowości związanych ze stosowaniem czynników z grupy F-gazów. W zakładzie nie są stosowane związki z grupy zaliczanej do SZWO.

- W dniach 24.02- 11.03.2014 przeprowadzona została kontrola firmy L.D.R. - EGO Dariusz Lech Romanowski, ul. Elewatorska 2, 19-200 Grajewo, w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem. Kontrolowana firma zajmuje się produkcją płyt komórkowych na bazie papieru i obróbka płyt HDF. Wielkość produkcji wynosi ok. 100m3 płyt komórkowych/miesiąc.

W pomieszczeniach produkcyjnych zainstalowana jest zautomatyzowana linia do produkcji płyty komórkowej i inne maszyny i urządzenia niezbędne do produkcji (np. Centrum Obróbcze CNC, piła panelowa, wieloczynnościowa frezarka NOVIMAT). Urządzenia posiadają indywidualne odciągi podłączone do centralnej stacji odpylającej, o wysokiej skuteczności odpylania, zlokalizowanej na zewnątrz hali produkcyjnej. Stacja wyposażona jest w filtry workowe 25 szt. 2100mmx425mm oraz wentylator o mocy 15kW. Pył zatrzymany w filtrach przesyłany jest transportem pneumatycznym do 2 silosów magazynowych, a następnie spalany w kotle o mocy 300 kW typu UNIWEX-A. Do celów technologicznych wykorzystywany jest również kocioł MECTRON 10M f-my VISSMANN o mocy 120 kW zasilany olejem opałowym, zlokalizowanym w oddzielnym pomieszczeniu. Źródła emisji zainstalowane w kontrolowanej firmie nie wymagają uzyskania pozwolenia na emisję.

3. Gospodarka odpadami

3.1 Presje – ilość wytwarzanych odpadów

Odpady przemysłowe

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego ilość wytwarzanych odpadów przemysłowych w powiecie grajewskim w 2014 roku wyniosła ok. 122 tysięcy ton, z czego 80,1 tys. ton (66,0%) poddano procesom odzysku, pozostałą ilość przekazano innym odbiorcom. Ilość wytworzonych odpadów stanowiła niecałe 10% ilości odpadów wytworzonych w województwie podlaskim. Ewidencja GUS uwzględnia tylko odpady przemysłowe z terenu Grajewa .

Odpady przemysłowe wytworzone i nagromadzone w ciągu roku (dane: GUS 2014)

Jednostka terytorialna	Ogółem [tys.t/r]							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat grajewski	81,4	110,4	92,5	94,1	117,5	71,2	126,9	122,0
PODLASKIE - ogółem	1 057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1 467,5	1 827,5	1 266,7

W powiecie grajewskim sektor przemysłowy zdominowany jest głównie przez przetwórstwo rolno-spożywcze, z przewagą przemysłu mleczarskiego oraz przetwórstwo drewna i przemysł meblowy. Struktura powstających odpadów przemysłowych ze względu na ich pochodzenie przedstawia się następująco:

- odpady z rolnictwa, sadownictwa, hodowli, leśnictwa oraz przetwórstwa żywności,
- odpady nieorganiczne z procesów termicznych,
- odpady z przetwórstwa drewna oraz papieru, tektury, płyt i mebli,
- odpady z urządzeń do likwidacji i neutralizacji odpadów oraz oczyszczania ścieków i gospodarki wodnej,
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz drogowych.

Na terenie powiatu grajewskiego nie funkcjonuje obecnie żadne stałe składowisko odpadów przemysłowych.

Odpady komunalne

Według danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego ilość zmieszanych odpadów komunalnych w powiecie grajewskim w 2013r. wyniosła 5 969,92 ton i stanowiła około 2,6% ogólnej ilości odpadów komunalnych zebranych w województwie podlaskim (*brak danych za 2014r.*). Około 90% odpadów zebranych pochodziła z gospodarstw domowych. Tabela poniżej przedstawia ilość objętych ewidencją GUS zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w powiecie grajewskim w latach 2010-2013 (*brak danych za 2014r.*).

Odpady komunalne zmieszane zebrane w ciągu roku w powiecie grajewskim (dane: GUS).

Jednostka terytorialna	Ogółem [tony]			
	2010	2011	2012	2013
Powiat grajewski	6 237,67	6 109,67	6 007,59	5 969,92
Grajewo (miasto)	3 377,19	2 703,23	2 791,98	2 876,46
Grajewo	420,61	544,25	396,97	419,83
Radziłów	441,20	435,10	473,50	502,37
Rajgród	871,96	977,77	962,94	948,04
Rajgród - miasto	259,00	334,70	332,69	328,85
Rajgród - obszar wiejski	612,96	643,07	630,25	619,19
Szczuczyn	837,11	1 196,49	1 173,30	976,81
Szczuczyn - miasto	575,16	918,08	895,30	779,31
Szczuczyn - obszar wiejski	261,95	277,41	278,00	197,50
Wąsosz	289,60	253,83	208,90	246,41
PODLASKIE – ogółem	232 576,08	236 957,61	229 048,12	233 299,65

3.2 Stan – Składowiska odpadów

Od dnia 1 stycznia 2013 wszystkie odpady komunalne zmieszane o kodzie 20 03 01 należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych zapewniających mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku.

Gospodarka odpadami w województwie podlaskim opiera się na wskazanych w Wojewódzkim Programie Gospodarki Odpadami (WPGO) na lata 2012 - 2017 regionach gospodarki odpadami (RGO). Odpady komunalne zmieszane, odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mogą być zagospodarowywane tylko i wyłącznie w ramach danego regionu. W każdym RGO wyznacza się instalacje regionalne, instalacje zastępcze oraz stacje przeładunkowe.

W Planie Gospodarowania Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017 w województwie podlaskim wydzielono cztery regiony gospodarki odpadami (RGO): Centralny, Południowy, Północny i Zachodni. W ramach tych regionów wydzielono obszary objęte projektami finansowanymi w ramach POIiŚ (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko).

Powiat grajewski według tego podziału należy do → Regionu Północnego → Obszaru Koszarówka.

Region Północny, do którego należy powiat grajewski, obejmuje 34 gminy zamieszkałe przez 278 311 osób (stan na 2011 r.). W Regionie znajduje się **wydzielony Obszar Koszarówka** (liczba mieszkańców w wydzielonym obszarze - 144 460), objęty projektem finansowanym w ramach POIiŚ. Gminy znajdujące się w Obszarze Koszarówka, ze względu na konieczność zachowania trwałości projektu oraz dla potwierdzenia uzyskania efektu

ekologicznego kierują odpady (zgodnie z umowami lub porozumieniami wynikającymi z dofinansowania z POIiŚ) do Zakładu Zagospodarowania Odpadów Koszarówka przez wyznaczony okres trwałości projektu. **Pozostałe gminy RGO Północ** kierują odpady komunalne do pozostałych instalacji regionu. Obszar zajmowany przez pozostałe gminy regionu zamieszkały jest przez 125 082 mieszkańców.

Składowiska **nie spełniające** wymagań wynikających z przepisów ochrony środowiska prawa krajowego jak i wspólnotowego z dniem 31.06. 2012 roku zostały zamknięte.

W 2014 roku według WPGO na lata 2012-2017 jako główne instalacje do przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych zmieszanych na terenie Regionu Północnego (RIPOK) wskazuje się:

- **Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Koszarówce**

- **Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.** jako instalację zastępczą. Od 2015 roku Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. pełni funkcję RIPOK-u.

3.3. Stan – Odpady niebezpieczne * wg bazy danych Wojewódzkiego Systemu Odpadowego

Szczególna uwaga Inspekcji Ochrony Środowiska zwrócona jest na odpady niebezpieczne, ze względu na ich największe negatywne oddziaływanie na środowisko w przypadku niewłaściwego postępowania przy zagospodarowaniu bądź utylizacji.

W roku 2014 WIOŚ nie zbierał danych na temat wytwarzania i zagospodarowywania odpadów niebezpiecznych w województwie podlaskim. **Dane w zakresie odpadów, w tym niebezpiecznych, zbiera zgodnie z kompetencjami, Marszałek Województwa Podlaskiego.**

→ W 2014 roku w marszałkowskiej bazie WSO (Wojewódzki System Odpadowy) zgromadzono informacje o **37 wytwórcach** odpadów niebezpiecznych z terenu powiatu grajewskiego.

→ Na terenie powiatu grajewskiego **wytworzono w sumie 58,7094 Mg odpadów niebezpiecznych**, zebrano 172,2 Mg, odzyskano 741,7080 Mg.

→ Do największych wytwórców odpadów niebezpiecznych należą:

- PFLEIDERER Grajewo S.A.	15,0756 Mg,
- Szpital Ogólny w Grajewie	14,8900 Mg,
- PFLEIDERER MDF Sp. z o.o., Grajewo	9,2950 Mg,
- P.H.U. „AUTO ZłOM”, Grajewo	9,1950 Mg.

→ Zbieranie i odzysk odpadów prowadziły 3 firmy:

- P.H.U. „AUTO ZłOM” St. Król, Grajewo	494,8380 Mg,
- PHU AUTO – ZłOM J. Koniecko, Toczyłowo, Grajewo	74,8700 Mg,
- K. Duda Obrót Surowcami Wtórnymi, Handel Obwoźny, Szymany, Grajewo	172,000 Mg.

→ Największą grupę odpadów niebezpiecznych stanowiły:

- zużyte lub nie nadające się do użytkowania pojazdy,
- odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej,
- zużyte baterie i akumulatory,
- przepracowane oleje silnikowe i przekładniowe,
- mineralne oleje i ciecze stosowane jako elektroizolatory oraz nośniki ciepła nie zawierające związków chlorowcoorganicznych,
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest,
- opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone.

3.4. Reakcje - Przeciwdziałania

W celu poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami na terenie powiatu grajewskiego określono następujące działania :

- zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów,

- zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- redukcję ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów,
- zamykanie instalacji nie spełniających wymagań ochrony środowiska.

W 2014r. Delegatura WIOŚ w Łomży skontrolowała następujące składowiska odpadów:

1. Składowisko odpadów komunalnych w Koszarówce gm. Grajewo.

Właścicielem gruntu, na którym zlokalizowane jest składowisko jest Gmina Miejska w Grajewie. Dzierżawcą obiektu jest firma BIOM Sp. z o.o. z siedzibą w Dolistowie Starym.

Inwestorem budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów jest BIOM Sp. z o.o. z siedzibą w Dolistowie Starym.

Lokalizacja obiektu zgodna jest z planem zagospodarowania przestrzennego gminy wiejskiej Grajewo. Obiekt położony jest w sąsiedztwie lasu i pól uprawnych i oddzielony jest od nich pasem zieleni. Dojazd do składowiska – droga krajowa nr 65 od strony Grajewa w kierunku Moniek, ok. 3 km od granicy Grajewa. Najbliższa zabudowa od ZZO znajduje się w odległości 550m.

Stan formalno-prawny: Gospodarkę odpadami regulują następujące dokumenty:

- decyzja wydana przez Starostę Grajewskiego udzielająca pozwolenia na budowę (nr 3-39/2002 z dn. 14.10.2002r.),
- zezwolenie wydane przez Starostę Grajewskiego na odbieranie odpadów oraz na magazynowanie ich na wybetonowanym placu wyposażonym w system drenaży do odprowadzania wód opadowych (WR.6233.3.2012 z dn. 31.05.2012r.) – termin obowiązywania zezwolenia: do dnia uzyskania pozwolenia zintegrowanego,
- decyzja wydana przez Marszałka Województwa Podlaskiego DIS.V.7241.1.2.2012 z dn. 27.07.2012r. zatwierdzająca instrukcję eksploatacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Koszarówce,
- pozwolenie zintegrowane na eksploatację Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce, w skład którego wchodzi instalacja do unieszkodliwiania odpadów, z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę i całkowitej pojemności ponad 25 000 ton – DIS.V.7222.1.7.2012 z dn. 17.08.2012r. wydane przez Marszałka Województwa Podlaskiego zmienione decyzjami: nr DIS – V.7222.1.13.2014r. z dnia 27 maja 2014r. i nr DIS – V.7222.24.2014 z dnia 18 września 2014r.,
- decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Grajewie SIO-7353-8/2012 z dn. 11.06.2012r. udzielająca pozwolenia na użytkowanie rozbudowanego komunalnego składowiska odpadów w Koszarówce.

Dokładny opis instalacji zawarty jest w „Informacji ... o stanie środowiska na terenie powiatu grajewskiego w 2013 roku” (strona internetowa www.wios.bialystok.pl – zakładka - Publikacje).

W dniach 12.09. i 30.09.2014r. przeprowadzono kompleksową kontrolę **Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce**. Przedmiotem działalności Zakładu jest unieszkodliwianie odpadów w procesie składowania (D5) na kwaterze do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę i całkowitej pojemności ponad 25 000 Mg. Dodatkowymi procesami prowadzonymi na terenie Zakładu są: przetwarzanie (odzysk) odpadów (w procesach R3, R5 i R12), czasowe magazynowanie oraz wytwarzanie odpadów w wyniku funkcjonowania linii sortowniczej, kompostowni, demontażu odpadów wielkogabarytowych w tym wstępnego demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Podczas kontroli podano ilości odpadów zagospodarowanych w poszczególnych procesach technologicznych w 2013 roku:

- unieszkodliwiono na składowisku w procesie D5 – 16 867,21 Mg,
- kompostowaniu (R3) poddano 254,08 Mg,
- wykorzystano na warstwy izolacyjne, do budowy dróg technologicznych oraz do budowy skarp, w tym obwałowań i kształtowania korony składowiska (R5) – 71,5 Mg,
- doczyszczanie surowców wtórnych zebranych selektywnie w sortowni odpadów, segregacja zmieszanych odpadów komunalnych w sortowni odpadów, rozdrabnianie odpadów oraz demontaż odpadów wielkogabarytowych (R12) – 450,22 Mg.

Przetwarzanie odpadów w instalacji Mechaniczno – Biologicznego Przetwarzania Odpadów tj. w sortowni i kompostowni rozpoczęto w grudniu 2013r.

Odpady komunalne odbierane są z terenu następujących jednostek administracyjnych: miasto i gmina Grajewo, miasto i gmina Augustów, miasto i gmina Goniądz, gmin: Rajgród, Płaska, Bargłów Kościelny, Trzcianne oraz stacji : Augustów, Świerzbienie, Dąbrowa Białostocka

Przeprowadzona kontrola nie wykazała naruszeń i nieprawidłowości.

BIOM Sp. z o.o. z siedzibą w Dolistowie Starym w dniu 1 lutego 2013r. poinformował WIOŚ o zakończeniu procesu rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (kwatery nr III) przeprowadzonej zgodnie z dokumentacją techniczną i harmonogramem prac zawartym w decyzji Marszałka Województwa Podlaskiego DIS-V.7241.2.3.2011 z dnia 16 marca 2012r.

Zarządzający składowiskiem pismem z dn. 17 kwietnia 2015r. poinformował WIOŚ o dalszej realizacji Projektu „Biebrzański System Odpadowy – etap II” polegającej na budowie instalacji stabilizacji tlenowej w systemie zamkniętym. W związku z tym ZZO w Koszarówce czasowo nie prowadził eksploatacji instalacji MBP (sortowni i kompostowni). Niesegregowane odpady komunalne w okresie od 8 do 30 kwietnia przekazywane były, zgodnie z WPGO 2012-2017, do instalacji zastępczej MBP CIGO w Studziankach celem ich dalszego biologicznego przetworzenia.

Monitoring składowiska

Zasady prowadzenia monitoringu składowisk określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30 kwietnia 2013r. (Dz.U. z dn. 2 maja 2013r. Poz. 523) w sprawie składowisk odpadów.

Prowadzący instalację, jest zobowiązany prowadzić monitoring składowiska według powyższego rozporządzenia oraz załącznika nr 3 do tego rozporządzenia określającego zakres parametrów wskaźnikowych oraz minimalną częstotliwość badań tych parametrów, w poszczególnych fazach eksploatacji składowiska odpadów.

Monitoring składowiska odpadów w Koszarówce prowadzony jest w oparciu o:

- badania wielkości opadu atmosferycznego,
- badania poziomu i składu wód podziemnych (5 piezometrów),
- badania ilości i jakości odcieków ze składowiska (1 studnia – 4 pomiary w roku),
- badania osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery,
 - pomiar emisji i składu gazu składowiskowego.

1. Wielkość opadu atmosferycznego podawana jest na podstawie pomiarów prowadzonych deszczomierzem zlokalizowanym na terenie Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce. Suma rocznego opadu w 2014 roku wyniosła: 380,5 mm/rok.

2. WIOŚ przeprowadził ocenę jakości wody z piezometrów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych /Dz. U. Nr 143 poz. 896/. Zgodnie z tym rozporządzeniem klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje 5 klas jakości wód podziemnych (I-V). Klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy IV i V oznaczają słaby stan chemiczny. Próbkę do badań pobrano: z części nieeksploatowanej 2 x w roku; z części eksploatowanej 4 x w roku). W pobranych próbkach przeprowadzono badania w zakresie 10 wskaźników chemicznych: odczyn pH, przewodnictwo właściwe, kadm, cynk, chrom, ołów, miedź, rtęć, ogólny węgiel organiczny (OWO) oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Wyniki badań przedstawiono w tabeli.

Wyniki badań za 2014 rok przedstawiono w tabeli poniżej.

Składowisko Odpadów Komunalnych w Koszarówce					
	Piezometr 1	Piezometr 3	Piezometr 4	Piezometr 5	Piezometr 6
Klasa czystości	I	II	II	II	II
Stan chemiczny	DOBRY	DOBRY	DOBRY	DOBRY	DOBRY

Piezometr nr 3 jest zlokalizowany na dopływie dla części składowiska rekultywowanej oraz części eksploatowanej.

Piezometry P 1 i P 5 zlokalizowane są na odpływie z części rekultywowanej.

Piezometry P 4 i P 6 zlokalizowane są na odplywie z części eksploatowanej.

W 2014 roku we wszystkich piezometrach badanych na składowisku, stwierdzono dobry stan wód charakterystyczny dla I i II klasy czystości. Nie stwierdzono obecności podwyższonych stężeń przewodnictwa elektrolitycznego, metali ciężkich i ogólnego węgla organicznego.

Badania stanu chemicznego wód w piezometrach z wielolecia (2009 - 2014) potwierdzają dobry stan chemiczny wód podziemnych (I i II klasa czystości) we wszystkich badanych piezometrach.

3. W wodzie pobranej ze **studzienki odciekowej** na składowisku stwierdzono wysokie wartości przewodnictwa właściwego wskazującego na zawartość jonów mineralnych oraz wysoką wartość ogólnego węgla organicznego świadczącą o dużej zawartości w wodzie odciekowej związków organicznych. Ze względu na brak stosownego rozporządzenia dotyczącego oceny wód odciekowych nie przeprowadzono szczegółowej analizy i oceny tych wód.

4. Przeprowadzono badania osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery na części zrehabilitowanej oraz eksploatowanej. Zawarto je w „Ocenach przebiegu osiadania powierzchni oraz stateczności zboczy eksploatowanej/zamkniętej części składowiska odpadów w m. Koszarówka, gmina Grajewo wraz z określeniem powierzchni oraz objętości zajmowanej przez odpady”.

5. Składowisko w Koszarówce posiada odgazowanie bierne. W 2014 roku zarządzający wykonał pomiary wielkości emisji i składu gazu składowiskowego (w fazie eksploatacji badanie te wykonano 12 x w roku; dla zrehabilitowanej części składowiska oraz 2 x w roku).

Na podstawie wykonanych pomiarów można podać szacunkową emisję roczną dla metanu i dwutlenku węgla:

- dla części nieeksploatowanej:
 - emisja CH₄ wyniosła 7141,4075 kg/rok,
 - emisja CO₂ wyniosła 6636,24 kg/rok.
- dla części eksploatowanej:
 - emisja CH₄ wyniosła 117,07 kg/rok,
 - emisja CO₂ wyniosła 745,53 kg/rok.

2. Składowisko odpadów komunalnych w Komosewie (gm. Wąsosz).

Kontrolę przeprowadzono w dn. 02.06. i 14.07. 2015r. na wniosek Marszałka Województwa Podlaskiego w związku z przygotowaniem gminnego składowiska do zamknięcia.

Właścicielem i zarządzającym składowiskiem jest Gmina Wąsosz. Składowisko zlokalizowane jest w obrębie geodezyjnym wsi Komosewo. Od dnia 30.12.2012 roku składowisko nie jest eksploatowane.

Stan formalno-prawny regulują następujące dokumenty:

- pozwolenie na budowę wysypiska sanitarnego odpadów stałych i wylewiska nieczystości płynnych wydane przez Naczelnika Gminy Wąsosz nr 8331-4-2/89 z dn. 08.05.1989r.,
- decyzja Starostwa Powiatowego w Grajewie z dn. 23.12.2003r. znak:WR.7648.I-9/03 zobowiązująca zarządzającego składowiskiem tj. Wójta gminy Wąsosz do uzupełnienia wyposażenia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Kolonia Komosewo.
- decyzja Starostwa Powiatowego w Grajewie z dn. 17.11.2009r. znak:WR.76483-4/09 zezwalająca na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów z uwzględnieniem transportu,
- decyzja Starostwa Powiatowego w Grajewie z dn. 11.06.2010r. znak: WR.76484-3/10 zatwierdzająca instrukcję eksploatacji składowiska i obowiązująca do dnia 30 czerwca 2012r.,
- decyzja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 30.03.2012r. DIŁ.7023.385.6.2012.JZa wstrzymująca od dnia 30.06.2012r. użytkowanie instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Komosewie,

- decyzja Marszałka Województwa Podlaskiego w Białymstoku z dn. 23 czerwca 2015r. DOS-II-7241.1.3.2015 zatwierdzająca instrukcję prowadzenia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanego w m. Komosewo.

Do dnia kontroli Gmina Wąsosz nie uzyskała zezwolenia na przetwarzanie odpadów przewidzianych do wykorzystania w trakcie rekultywacji technicznej gminnego składowiska w m. Komosewo.

Rekultywacja składowiska odpadów prowadzona będzie zgodnie z dokumentacją techniczną: „Projekt zamknięcia i rekultywacji składowiska odpadów komunalnych położonego we wsi Komosewo” oraz harmonogramem prac rekultywacyjnych opracowanym przez zarządzającego składowiskiem.

Rekultywacja powinna zostać zakończona do dnia 01.11.2017 roku.

Monitoring składowiska w Wąsoszu prowadzony jest w oparciu o:

- wielkości opadu atmosferycznego na podstawie własnej stacji – raz na dzień,
- badania poziomu i składu wód podziemnych z 3 piezometrów raz w kwartale,
- kontroli osiadania powierzchni składowiska w oparciu o ustalone repery – ostatnie badanie 21.11.2012r. .

Nie prowadzi się badań:

- objętości i składu wód odciekowych (brak systemu drenażu odcieków oraz zbiornika do gromadzenia odcieków),
- badania emisji oraz składu gazu składowiskowego (brak instalacji odgazowującej).

Ocena wód podziemnych z piezometrów na składowisku w Wąsoszu (za 2014r.):

Składowisko Odpadów Komunalnych w Komosewie – gmina Wąsosz			
	Piezometr 1	Piezometr 2	Piezometr 3
Klasa czystości	II	II	IV
Wskaźnik decydujący o klasie	-	-	miedź
Stan chemiczny	DOBRY	DOBRY	SŁABY

Badania przeprowadzone w 2014 roku wskazują na dobry stan wód podziemnych w piezometrach nr 1 i 2. Nie stwierdzono podwyższonych wartości metali ciężkich, ogólnego węgla organicznego oraz WWA. Pogorszeniu natomiast uległa woda pobrana z piezometru trzeciego, w którym zaobserwowano wysokie wartości miedzi (należącej do grupy metali ciężkich). Pozostałe badane parametry charakterystyczne były dla I i II klasy czystości.

Nie stwierdzono naruszeń i nieprawidłowości.

3. Składowisko odpadów komunalnych w Wojdach (gm. Rajgród).

Z dniem 31.12.2012 r. składowisko odpadów w Wojdach zostało zamknięte.

W dniach 10 – 18.12.2014 roku Delegatura w Suwałkach przeprowadziła kontrolę składowiska odpadów komunalnych w Wojdach, którym za rządu Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rajgrodzie.

Wydano zarządzenie pokontrolne dotyczące przesyłania wyników monitoringu składowiska odpadów do Delegatury w obowiązującym terminie.

Monitoring składowiska:

W 2014r. przeprowadzono 3-krotne badania wód podziemnych z piezometrów zlokalizowanych na składowisku.

Ocena stanu chemicznego wód w piezometrach (za 2014r.):

Składowisko Odpadów Komunalnych w Wojdach (gmina Rajgród)			
	Piezometr 1	Piezometr 2	Piezometr 3
Klasa czystości	I	V	IV
Wskaźniki decydujące o obniżeniu klasyfikacji	-	Ogólny Węgiel Organiczny przewodność elektrolityczna	Ogólny Węgiel Organiczny
Stan chemiczny	DOBRY	SŁABY	SŁABY

W piezometrach nr 2 i 3 stwierdzono słaby stan chemiczny wód podziemnych ze względu na wysoką zawartość ogólnego węgla organicznego (w obu piezometrach) oraz przewodnictwa elektrolitycznego (w piezometrze 2), parametrów świadczących o obecności związków nieorganicznych i organicznych w wodach podziemnych. W latach 2011-2013 odnotowano taki sam stan chemiczny wód w piezometrach. Wskazuje to na negatywne oddziaływanie zamkniętego składowiska na środowisko.

Składowiska niekontrolowane:

1. Składowisko odpadów komunalnych w Szczuczynie.

Przyjmowanie odpadów na składowisko zakończono 30.06.2012r. na składowisku deponowano tylko odpady z gminy Szczuczyn. Obecnie Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Szczuczynie odbiera odpady komunalne od większości mieszkańców z terenu gminy i dostarcza je do ZPiUO w Czartorii.

Monitoring składowiska odpadów w Szczuczynie prowadzony jest w oparciu o:

- badania wielkości opadu atmosferycznego: zarządzający składowiskiem – Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Szczuczynie - podał wielkość opadu atmosferycznego: suma rocznego opadu w 2014 roku wyniosła: 558,0 mm/rok,
- badania osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery,
- badanie struktury i składu masy odpadów.

Zarządzający składowiskiem nie przedstawił w 2014 roku badań:

- objętości i składu wód odciekowych,
- poziomu i składu wód podziemnych,
- emisji i składu gazu składowiskowego (brak instalacji).

2. Składowisko odpadów komunalnych w Radziłowie.

Monitoring składowiska odpadów w Radziłowie prowadzony jest w oparciu o:

- badania wielkości opadu atmosferycznego: Urząd Gminy w Radziłowie przedstawił miesięczne wykresy opadu atmosferycznego dla Białegostoku ze strony www.weatheronline.pl
- objętość i skład wód odciekowych,
- poziom i skład wód podziemnych.

Ocena stanu chemicznego w piezometrach (za 2014r.)

Składowisko Odpadów Komunalnych w Radziłowie			
	Piezometr 1	Piezometr 2	Piezometr 3
Klasa czystości	II	II	II
Stan chemiczny	DOBRY	DOBRY	DOBRY

We wszystkich badanych piezometrach stwierdzono dobry stan wód charakterystyczny dla I i II klasy czystości. Nie stwierdzono podwyższonych wartości metali ciężkich i ogólnego węgla organicznego.

Prowadzone w latach 2007-2014 badania nie wykazują zmian parametrów, mogących świadczyć o negatywnym wpływie obiektu na środowisko.

W wodzie pobranej ze **studzienek odciekowych** na składowiskach stwierdzono wysokie wartości przewodnictwa właściwego wskazującego na zawartość jonów mineralnych oraz wysoką wartość ogólnego węgla organicznego świadczącą o dużej zawartości w wodzie odciekowej związków organicznych. Ze względu na brak stosownego rozporządzenia dotyczącego oceny wód odciekowych nie przeprowadzono szczegółowej analizy i oceny tych wód.

Zarządzający składowiskiem nie przedstawił badań:

- osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery,
- emisji i składu gazu składowiskowego.

4. Promieniowanie elektromagnetyczne- PEM

4.1 Presje- Źródła emisji PEM

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) w tym promieniowanie niejonizujące zaliczane jest obecnie do podstawowych rodzajów zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Promieniowanie niejonizujące to emisja energii elektromagnetycznej w postaci pól elektromagnetycznych, wywołwana zmianami rozkładów ładunków elektrycznych w układach materialnych, której absorpcja w organizmach żywych może wywoływać efekty biologiczne, nie powodując jednak jonizacji atomów i cząsteczek tych organizmów.

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami PEM, które mają istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje nadawcze radiowe i telewizyjne.

Szczegółowe zasady pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzenia dotrzymania tych poziomów (Dz.U. Nr 192, poz. 1883)*. Badania prowadzi się dla dwóch rodzajów terenów:

- przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- miejsc dostępnych dla ludności.

Sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się metodą pomiaru pól elektromagnetycznych w środowisku w otoczeniu instalacji wytwarzających takie pola i porównując otrzymane wyniki pomiarów z wartościami dopuszczalnymi parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega również na wykonaniu pomiarów przez inne podmioty. Przepisy prawne stanowią, że prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko, są obowiązani do wykonania pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania oraz każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji.

4.2. Stan – Pomiary kontrolne pól elektromagnetycznych

Źródła emisji promieniowania elektromagnetycznego to w większości: stacje bazowe radiolinii telefonii komórkowej oraz stacje nadawcze radiowo-telewizyjne. Ponadto znajdują się tu także obiekty i urządzenia radiokomunikacyjne, radiolokacyjne i radionawigacyjne, systemy radiowego dostępu abonenckiego SRDA oraz sieć elektroenergetyczna 400kV.

W 2014 roku, WIOŚ w Białymstoku zrealizował program badań pól elektromagnetycznych opracowany zgodnie z *Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa podlaskiego na lata 2013-2015*. Program pomiarowy zakładał skoncentrowanie pomiarów na obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich. Zakres badań obejmował pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości, co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz

Pomiary przeprowadzono w 45 punktach pomiarowych, które rozmieszczono równomiernie na terenie województwa. Badania wykonywano w okresie od 25 lutego do 10 grudnia 2014 roku, wg. wytycznych określonych przez *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. Nr 221 poz. 1645)*. W każdym z punktów wykonano 2 godzinny pomiar z częstotliwością próbkowania, co 1s.

Na terenie powiatu grajewskiego wytypowano do badań 2 punkty pomiarowe, wyniki badań zestawiono w poniższej tabeli:

Lokalizacja punktu kontrolnego	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektromagnetycznych promieniowania elektromagnetycznego przy użyciu sondy EP-300 V/m	% wartości dopuszczalnej
Grajewo centrum miejscowości	≤ 0,2	2,9
Radziłów Centrum miejscowości	<0,2	2,9

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów można stwierdzić, że: **w badanych w 2014 roku punktach pomiarowych, jak również we wszystkich punktach badanych w latach poprzednich w powiecie grajewskim, nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.**

Przeprowadzone w 45 punktach pomiarowych w województwie podlaskim badania nie wykazały, w żadnym badanym z badanych stanowisk, przekroczeń wartości dopuszczalnej składowej elektrycznej (7 V/m). Zmierzone wartości składowej elektrycznej, w większości punktów pomiarowych w województwie podlaskim, stanowiły poniżej 10% normy dopuszczalnej. Pomimo wzrostu liczby uruchamianych nadajników na obszarze województwa, nie obserwuje się wzrostu zmierzonych wartości pól elektromagnetycznych, co w dużej mierze jest wynikiem niedoskonałości obowiązujących obecnie metod i przyrządów pomiarowych.

4.3. Przeciwdziałania

Oddziaływanie pola elektromagnetycznego na organizm człowieka jest trudne do ustalenia, gdyż człowiek nie posiada – podobnie jak w przypadku promieniowania jonizującego – receptorów, które ostrzegają go o jego istnieniu. Na dodatek skutki promieniowania nie są natychmiastowe. Skutki oddziaływania pola elektromagnetycznego na zdrowie człowieka to stosunkowo nowe zjawisko w dzisiejszym świecie. Jednoznaczne stwierdzenie wpływu, a szczególnie szkodliwego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka **jest obecnie trudne do ustalenia (brak odpowiednich, długofalowych badań)**. Każdy organizm reaguje indywidualnie i posiada różną odporność na działanie tego rodzaju promieniowania. Warto wspomnieć, że pomimo dużej liczby badań doświadczalnych, nie udało się do tej pory ujednoczyć koncepcji dotyczących mechanizmów działania pól elektromagnetycznych na organizmy i ich elementy. Ważnym czynnikiem mającym wpływ na oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka są parametry tego pola, a także inne czynniki wynikające z warunków, w których dochodzi do kontaktu człowieka z tym polem. Do istotnych parametrów należy zaliczyć:

- odległość od źródła pola.

- **sumaryczny czas oddziaływania różnych źródeł.** Czynnikiem ten w miarę wzrostu ilości źródeł promieniowania elektromagnetycznego staje się coraz bardziej istotny. Bowiem nawet jeśli z każdego ze źródeł będziemy korzystali krótko, ale będzie ich coraz więcej, to sumaryczny czas oddziaływania może okazać się nieobojętny dla naszego organizmu, szczególnie w przypadku ciągłego narażenia na promieniowanie w domach mieszkalnych.

Przebywanie w pobliżu urządzeń będących emiterami promieniowania elektromagnetycznego, może mieć trudne do przewidzenia konsekwencje. Ponieważ jednoznaczna odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka w różnych warunkach jest szkodliwe, nie jest obecnie możliwa, **konieczna jest szczególna ostrożność i rozwaga organów decyzyjnych przy wydawaniu pozwoleń na lokalizację nowych źródeł emisji PEM na terenach gęsto zaludnionych.**

5. Hałas

Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny powiatu grajewskiego zaliczyć należy komunikację drogową, a szczególnie znaczny w niej udział samochodów ciężkich oraz, w niewielkim stopniu, hałas przemysłowy.

Hałas przemysłowy nie stwarza w powiecie grajewskim większych problemów. Systemy lokalizacji nowych inwestycji i sporządzania ocen ich oddziaływania na środowisko, kontroli i egzekucji nałożonych kar pozwalają na znaczne ograniczenia zasięgu rozprzestrzeniania tego rodzaju hałasu. Ważne jest również to, że dla źródeł hałasu przemysłowego, ze względu na ich stosunkowo niewielkie wymiary, istnieje wiele prostych możliwości

ograniczenia emisji do środowiska przez zastosowanie skutecznych rozwiązań technicznych takich jak: tłumiki, obudowy dźwiękochłonne, zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian czy stolarki okiennej pomieszczeń, w których pracują hałasujące maszyny.

W 2014 roku przeprowadzono w powiecie grajewskim dwie kontrole problemowe w zakresie nadzoru rynku - urządzenia emitujące hałas, w obu przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Hałas komunikacyjny. W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego w powiecie grajewskim. Wyniki badań prowadzonych na terenie powiatu w latach poprzednich są dostępne na stronie WIOŚ Białystok : www.wios.bialystok.pl → Publikacje. W 2015 roku WIOŚ prowadzi badania monitoringowe w zakresie uciążliwości hałasu komunikacyjnego przy drodze nr 61 w Grajewie (badania całoroczne) i w Szczuczynie (badania krótkookresowe w porze dziennej i nocnej).

Dyrektywa 2002/49/WE odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku wprowadziła obowiązek realizacji map akustycznych oraz opracowywania na ich podstawie programów ochrony środowiska przed hałasem. Obowiązek obejmował w pierwszej kolejności aglomeracje powyżej 250 tys. mieszkańców, a do końca 2012 roku powinny zostać opracowane mapy dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców. Miasta leżące na terenie powiatu grajewskiego (Grajewo i Rajgród), ze względu na mniejszą liczbę mieszkańców, nie podlegają temu obowiązkowi. Są one natomiast narażone na bardzo dużą uciążliwość hałasową ze względu na położenie przy krajowej drodze tranzytowej nr 61. Ilość przejeżdżających przez te miejscowości pojazdów, wliczając w to tranzytowy ruch ciężarowy i przejazdy weekendowe, jest bardzo duży. Z uśrednionych przeliczeń tylko dla badanej w 2011 roku ulicy Warszawskiej w Rajgrodzie wynika, że jest to ok. 3 milionów pojazdów rocznie, w tym ok. 1,5 miliona samochodów ciężarowych. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska dla dróg o tak dużym natężeniu ruchu zarządzający drogą ma także obowiązek opracować mapy akustyczne. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad opracowała taki dokument dla drogi nr 61 pt. **Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3000000 pojazdów w województwie podlaskim, warmińsko -mazurskim i lubelskim /województwo podlaskie/**. Na podstawie zamieszczonych w opracowaniu analiz stwierdzono, iż na większości obszarów chronionych akustycznie, w szczególności bezpośrednio przyległych do analizowanych odcinków dróg krajowych, **występują znaczne przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu**. Zestawienia dla obszarów przekroczeń w tym liczby lokali mieszkalnych oraz ludności narażonej na oddziaływanie ponadnormatywnych poziomów hałasu, zamieszkującej na tych obszarach, przedstawiono zarówno na mapach, w formie tabelarycznej jak również w postaci wykresów. Należy zauważyć, że stan klimatu akustycznego wokół dróg krajowych ulega ciągłym zmianom, spowodowanym wzrostem ilości pojazdów samochodowych, a co za tym idzie wzrostem natężenia ruchu, co pogarsza sytuację akustyczną przyległych terenów.

W celu rozwiązania problemu ogromnej uciążliwości hałasowej oraz ograniczenia zanieczyszczeń powietrza związanych z komunikacją drogową planowana jest w powiecie grajewskim **budowa obwodnic**: Grajewa i Rajgrodu. Na drodze krajowej nr 61 budowa obwodnicy Stawisk została ukończona i oddana do użytku, natomiast budowa obwodnicy Szczuczyna jest obecnie realizowana. Obwodnice Grajewa i Rajgrodu przewidywane były do realizacji do 2015 roku. Niestety GDDKiA podała, że obwodnica Grajewa w ciągu dróg krajowych nr 61 i nr 65 nie została uwzględniona w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2011 – 2015.

6. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami

Awarie zagrażające środowisku, mogą nastąpić zarówno na terenie zlokalizowanych na terenie powiatu obiektów przemysłowych, jak również poza nimi. Wśród podmiotów stanowiących potencjalne zagrożenie środowiska znajdują się również stacje paliw położone na terenie powiatu. Zagrożenia takie mogą również powstać w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne (głównie paliwa).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Łomży prowadzi "Rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii". W rejestrze tym znajdują się trzy jednostki, położone na terenie powiatu grajewskiego. Jedną z nich („PFLEIDERER” S.A.), zgodnie z aktualnie obowiązującym Prawem ochrony środowiska, ze względu na rodzaj i ilość magazynowanych substancji niebezpiecznych została zakwalifikowana, jako **zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii**.

„PFLEIDERER Grajewo” S. A. w Grajewie

- formaldehyd 37 %	T; R23/24/25	190 Mg
- olej opałowy lekki „Ekoterm”		350 Mg
- olej napędowy		80 Mg
- inne materiały niebezpieczne (zagrożenie lokalne)		

Wyżej podane ilości materiałów niebezpiecznych zbliżone są do ich maksymalnych stanów, wynikających z wielkości urządzeń magazynowych.

Podstawowym źródłem zagrożenia są magazyny formaliny oraz instalacje do jej transportu. W przypadku wystąpienia awarii z udziałem tej substancji, w zależności od jej miejsca oraz wielkości emisji, może nastąpić zanieczyszczenie powietrza, co może stanowić zagrożenie dla pracowników zakładu oraz innych osób, przebywających na tym terenie. Istotne jest również zagrożenie dla wód powierzchniowych w przypadku awarii połączonej z wyciekami.

W dniach 12-19 grudnia 2013 roku przeprowadzono kontrolę zakładu pod kątem m.in. ochrony środowiska przed awariami. W trakcie kontroli nie stwierdzono żadnych naruszeń i nieprawidłowości. W 2014 roku podmiot nie był kontrolowany w tym zakresie.

„PFLEIDERER MDF” Spółka z o.o. w Grajewie

- gaz LPG (propan-butan)	47 Mg
--------------------------	-------

Dostawcą gazu i właścicielem urządzeń magazynowych jest Spółka ORLEN GAZ, która na terenie zakładu, zgodnie z odpowiednią umową, wykonała zabudowę produkcyjną zbiornika podziemnego gazu propan-butan o pojemności 100 m³ wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Maksymalna ilość gazu w zbiorniku i instalacji wynosi 47 Mg.

Podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 16.09. i 23.09.2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

Spółdzielnia Mleczarska „MLEKPOL” w Grajewie

- amoniak w instalacji chłodniczej:	-ok. 7 Mg
- kwas azotowy	-ok. 5 Mg
- wodorotlenek sodu	-ok. 10 Mg

Podstawowym źródłem zagrożenia w tym zakładzie jest amoniakalna instalacja chłodnicza. W przypadku wystąpienia awarii z udziałem amoniaku, w zależności od jej miejsca oraz wielkości emisji, może nastąpić zanieczyszczenie powietrza, w stopniu stwarzającym zagrożenie dla ludności, również poza granicami zakładu. Zagrożenie to jest poważne przede wszystkim ze względu na znaczną ilość osób przebywających na terenie zakładu. W roku 2002 zakończono budowę nowoczesnego magazynu chemicznego, co eliminuje szereg zagrożeń zarówno dla pracowników zakładu jak też środowiska.

W 2014 roku podmiot nie był kontrolowany w zakresie ochrony przed poważnymi awariami.

Wyżej opisane zakłady posiadają rozpoznanie zagrożeń, jakie stwarzają eksploatowane i stosowane w procesach produkcyjnych, materiały niebezpieczne. Posiadają również opracowane sposoby zapobiegania i ograniczania zagrożeń dla środowiska.

Spółka „PFLEIDERER Grajewo” SA, będąca zakładem zwiększonego ryzyka powstania awarii, posiada Program Zapobiegania Awariom Przemysłowym, sporządzony zgodnie z wymogami art. 251 ustawy Prawo ochrony środowiska. Program jest na bieżąco aktualizowany. W 2007 roku zaktualizowano schemat alarmowania.

Zagrożenie spowodowane magazynowaniem i stosowaniem gazu propan-butan, na terenie „PFLEIDERER MDF” Sp. z o.o., uwzględnione, zostało w systemie bezpieczeństwa tego zakładu.

W Spółdzielni Mleczarskiej „MLEKPOL” funkcjonuje zakładowy plan operacyjny likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Dokumenty te są uzgodnione z Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej w Grajewie.

Wszystkie trzy zakłady posiadają ratowników i sprzęt umożliwiający podjęcie działań w przypadku awarii z uwolnieniem materiałów niebezpiecznych.

Zakłady, ze względu na wysoki stopień potencjalnego zagrożenia, objęte są stałym nadzorem Inspekcji Ochrony Środowiska. Podczas kontroli prowadzonych w tych zakładach, szczególna uwaga zwracana jest na ochronę środowiska przed awariami. Kontrole w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom, w Spółce „PFLEIDERER Grajewo” SA odbywają się co najmniej raz na dwa lata. Częstotliwość tego rodzaju kontroli w pozostałych zakładach jest dostosowana do stopnia zagrożenia. Podczas kontroli, przeprowadzanych w tych zakładach w ostatnich latach, nie stwierdzono naruszeń przepisów ochrony środowiska.

Transport:

Poważne źródło zagrożenia na terenie powiatu grajewskiego, oceniane nawet na większe niż pochodzące od obiektów stacjonarnych, mogą stwarzać katastrofy kolejowe oraz wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne.

Przez teren powiatu grajewskiego wiodą trasy tranzytowe prowadzące ruch, w dużej mierze pojazdów ciężkich, w stronę granicy wschodniej. Największe zagrożenie stwarza, obciążona bardzo dużym ruchem tranzytowym, droga krajowa nr 61. Trasa ta objęta jest nadzorem przewozów substancji niebezpiecznych, organizowanym na drogach woj. podlaskiego przez Policję, z udziałem Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Pożarnej i Inspekcji Ochrony Środowiska.

W roku 2014 na terenie powiatu grajewskiego nie odnotowano wystąpienia zdarzeń o charakterze poważnej awarii, stwarzających zagrożenie dla środowiska.

7. Działania kontrolne WIOŚ na terenie powiatu grajewskiego.

W rejestrze Delegatury w Łomży WIOŚ Białystok znajdują się **133 podmioty** z terenu powiatu grajewskiego, kontrolowane w związku z oddziaływaniem na środowisko. W związku z ciągłym poszerzaniem zakresu obowiązków kontrolnych WIOŚ ustalono w 2014 roku cele kontroli wskazane przez GIOŚ (m.in.), które realizowano:

- sprawdzenie dotrzymania warunków decyzji dotyczących gospodarowania odpadami,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych, zlokalizowanych w pobliżu obszarów NATURA 2000,
- poprawa przestrzegania wymagań ochrony środowiska w rolnictwie, w szczególności na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego (OSN)
- ograniczenie emisji do wód powierzchniowych i ziemi substancji zawartych w ściekach technologicznych, opadowych, a także substancji szczególnie szkodliwych wprowadzanych do kanalizacji,
- sprawdzanie realizacji obowiązków wynikających z konieczności przeciwdziałania poważnym awariom oraz przepisów dotyczących substancji i preparatów REACH,
- eliminowanie nielegalnej działalności w zakresie recyklingu pojazdów oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- sprawdzenie przestrzegania wymagań ustawy o bateriach i akumulatorach,
- sprawdzenie spełniania zasadniczych wymagań ochrony środowiska przez wyroby wprowadzane na rynek,
- ograniczenie uciążliwości związanych z pozanormatywną emisją hałasu do środowiska.

W roku 2014 w powiecie grajewskim Delegatura w Łomży przeprowadziła 24 kontrole: 5 kompleksowych, 16 problemowych, 2 interwencyjne i 1 inwestycyjną.

W kontrolowanych podmiotach najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to nieuregulowane sprawy dot. gospodarki odpadami. W celu wyeliminowania nieprawidłowości najczęściej wydano zarządzenia pokontrolne, w jednym przypadku zastała wydana decyzja o karze

Kontrole kompleksowe

- 1. Gorzelnia w Słuczu, Radziłów** - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 18.02. i 28.02. 2014r. w zakresie spełniania wymagań ochrony środowiska przez gorzelnię ustalono, że od października 2013 roku w zakładzie zaprzestano produkcji.
- 2. Zakład Komunalny w Radziłowie (oczyszczalnia Klimaszewnica)** – podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 21.03. i 26.03. 2014r. w zakresie gospodarki wodnościekowej nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 3. „REKIN” ul. Kopernika, Grajewo** - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 06.05 i 17.06.2014r. w zakresie SZWO, gospodarki wodnościekowej i gospodarki odpadami nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 4. Zakład Produkcji Kruszyw Sp. J. w Szumowie, ul. Przemysłowa, zakład w Wąsoszu** - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 30.05. i 30.06. 2014r. w zakresie gospodarki wodnościekowej i gospodarki odpadami nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. Gmina Grajewo - Oczyszczalnia przy Gimnazjum w Danówku podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 09.12. i 19.12.2014r. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole problemowe

→ **cykl kontrolny Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (kpośk) (z poborem prób ścieków):**

1. Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. ul. Sienkiewicza 1, Szczuczyn - podczas kontroli ilości i jakości odprowadzanych ścieków przeprowadzonej w dn. 05.02. i 21.03.2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kolejne kontrole z tego cyklu przeprowadzone 03.07. -24.07 i 24.09.2014r. również nie wykazały nieprawidłowości.

→ **w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami:**

1. WPK Szczuczyn, ul. Sienkiewicza 1 – kontrola przeprowadzona w dniu 04. 06.2014r. stwierdziła, że zakład przetwarza osady ściekowe bez wymaganego zezwolenia. Wydano zarządzenie pokontrolne i decyzję o karze.

→ **w zakresie ochrony powietrza:**

1. LDR-EGO ul. Elewatorska 2, Grajewo - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 24.02. i 11.03. 2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

→ **w zakresie nadzoru rynku –urządzenia emitujące hałas:**

1. PHU „SPRINT” ul. Wojska Polskiego 49, Grajewo - kontroli przeprowadzona w dn. 11.03. i 25.03. 2014r. nie wykazała nieprawidłowości.

2. HUSQVARNA Las-Ogród; ul. Etcka 3, Grajewo - kontroli przeprowadzona w dn. 11.03. i 25.03. 2014r. nie wykazała nieprawidłowości.

→ **w zakresie REACH:**

1. SM „MLEKPOL” ZP Grajewo; ul. Elewatorska 13, Grajewo - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 25.03. i 31.03.2013r. nie stwierdzono nieprawidłowości. Udzielono instruktażu.

→ **w zakresie spełniania wymagań przez stacje demontażu pojazdów:**

1. Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe AUTO ZŁOM; ul. Magazynowa 11, Grajewo – kontrola przeprowadzona w dn. 17.06. i 26.06.2014r. nie wykazała nieprawidłowości. Kolejne dwie kontrole w dniu 05.08. i 24.09.2014r. zrealizowana na wniosek Urzędu Marszałkowskiego, również nie wykazały nieprawidłowości w w/w zakresie.

→ **w zakresie gospodarki wodno-ściekowej:**

1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji; ul. Sienkiewicza 34, Grajewo – podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 26.06.2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

→ **w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska przez RIPOK:**

1. BIOM Dolistowo – RIPOK Koszarówka, gm. Grajewo - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 12.09.2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

→ **w zakresie poważnych awarii:**

1. PLEIDERER MDF Sp. z o.o. ul. Wiórowa 1, Gajewo - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 16.09. i 23.09.2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

→ **w zakresie spełniania wymagań przez stacje paliw:**

1. „PRONAR” Sp. z o.o. w Narwi, Stacja Paliw w Koszarówce, gm. Grajewo - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 16.09. i 23.09.2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

→ **w zakresie obecności siarki w paliwach:**

1. PLEIDERER S.A.; ul. Wiórowa 1, Gajewo - podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 11.12.2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole interwencyjne

→ w zakresie zapylenia powodowanego przez instalacje:

1. Zakład Produkcji Kruszyw przy ul. Etckiej 99 zarządzany przez Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych, ul. Robotnicza 4, Grajewo - podczas kontroli przeprowadzonej w dniu. 26.08.2014r. nie stwierdzono uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej ze względu na znaczną odległość.

→ w zakresie gospodarki wodnościekowej (pobór prób do badań: woda 2 próby, ścieki 2 próby):

1. MLEKPOL Grajewo - podczas kontroli przeprowadzonej w dniu. 02.12. i 10.12.2014r. stwierdzono wpływ zanieczyszczonych ścieków do rzeki Etk. Wydano zarządzenie pokontrolne. (opis w rozdziale dot. Ochrony wód)

Kontrole inwestycyjne

→ w zakresie spełniania wymagań ochrony środowiska przez stacje demontażu pojazdów:

1. PHU AutoMet; Szymany 70, Grajewo – podczas kontroli przeprowadzonej w dn. 03.07.2014r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

7.1.	Działalność kontrolna (prowadzona na terenie powiatu grajewskiego – miasto i gmina Rajgród) opracowanie -Delegatura w Suwałkach WIOŚ Białystok.
------	---

W 2014 roku na terenie miasta i gminy Rajgród przeprowadzono 6 kontroli: 3 kompleksowe i 3 problemowe.

Kontrola kompleksowa:

1. Ferma Trzody Chlewnej Bełda 1, 19-206 Rajgród – cel kontroli: nadzór nad wypełnianiem wymogów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymienione w Traktacie Akcesyjnym. Kontrola przeprowadzona w dniu 16.04.-06.05.2014r. nie wykazała nieprawidłowości.

2. Grupa PEP - Farma Wiatrowa 6 Sp. z o.o. ul. Krucza 24/26, 00-528 Warszawa (dot.Farmy Wiatrowej Rajgród) – cel kontroli: sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska. Kontrola przeprowadzona w dniu 9-22.10.2014 r. nie wykazała nieprawidłowości.

3. Stacja Paliw - Lech Malinowski, ul. Tama 12A, 19 - 206 Rajgród – cel kontroli: sprawdzenie realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom. Kontrola przeprowadzona w dniu 3-6.06.2014 r. nie wykazała nieprawidłowości.

Kontrola problemowa:

1. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Warszawska 2, 19-206 Rajgród - oczyszczalnia ścieków w Rajgrodzie – cel kontroli: kontrola podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi, sprawdzenie przestrzegania prawa i decyzji administracyjnych. Kontrola przeprowadzona w dniu 11-25.03.2014 r. łącznie z poborem prób ścieków nie wykazała nieprawidłowości.

2. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rajgrodzie – cel kontroli: sprawdzenie realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, zgodnie z wytycznymi określonymi w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014r.. Kontrola przeprowadzona w dniu 10-18.12.2014 r. wykazała, że zakład nie przysyłał wyników monitoringu składowiska odpadów do tut. Delegatury w obowiązującym terminie. Wydano zarządzenia.

3. Gospodarstwo Rolne Lech Rydzewski Miecze 17, 19-206 Rajgród – cel kontroli: ocena wypełniania wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance) w gospodarstwach rolnych. Kontrola przeprowadzona w dniu 9-22.10.2014 r. nie wykazała nieprawidłowości.

Sporządzono:

Dział Monitoringu Środowiska

Delegatury w Łomży
WIOŚ Białystok

KIEROWNIK DZIAŁU
MONITORINGU ŚRODOWISKA

mgr inż. Alicja Godula

Zatwierdzono:

Waldemar Gołaszewski
Kierownik Delegatury w Łomży
WIOŚ Białystok

4 up. Podlaskiego Wojewódzkiego
Inspektora Ochrony Środowiska

mgr inż. Waldemar Gołaszewski
Kierownik Delegatury
w Łomży